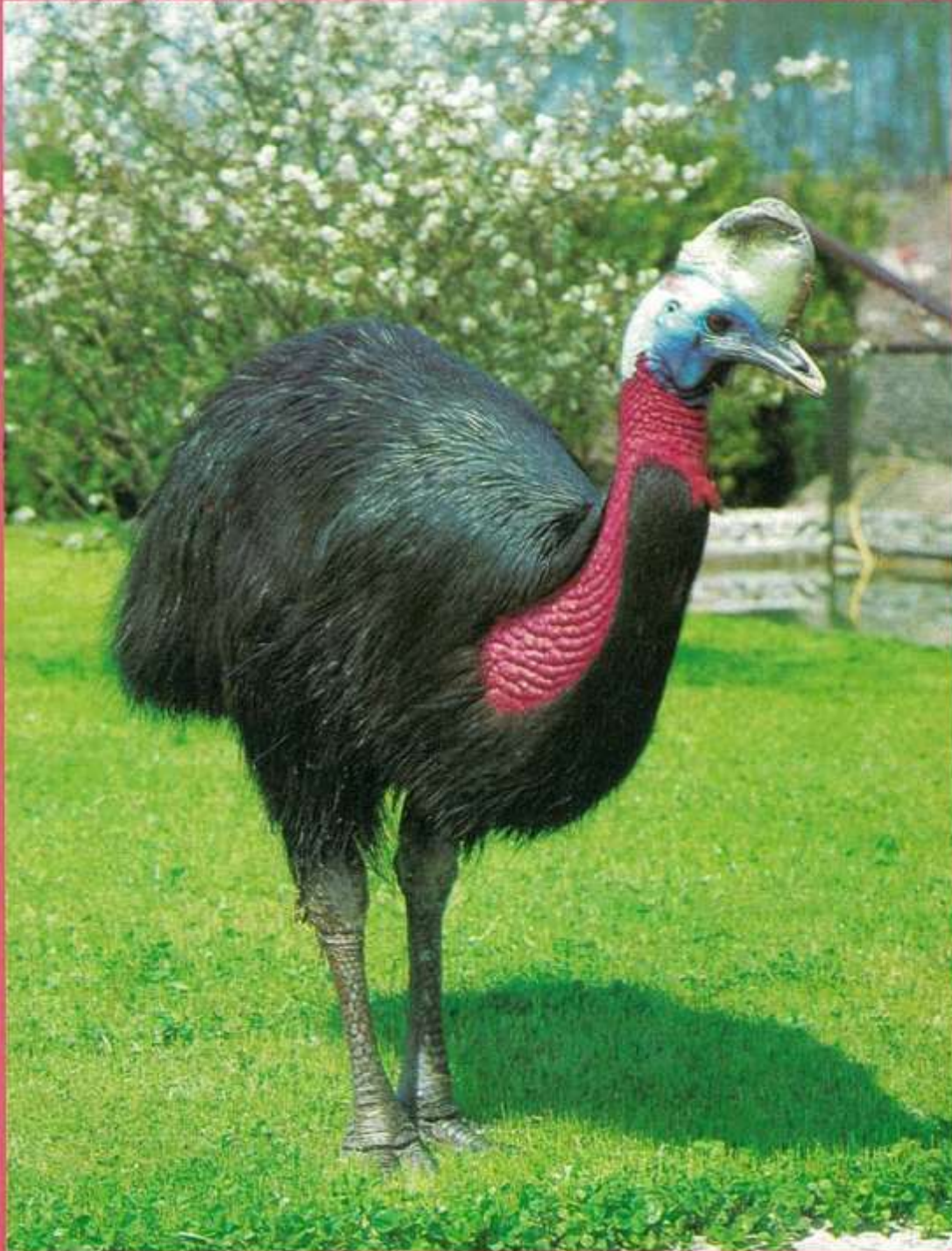

ONZE VOGELS

43e jaargang no. 6, 1982

Losse verkoop f. 3,75

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweveg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.
Zangkanaries:
Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 58 98 14.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in Nederland woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wenden zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het buitenland woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0196074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 42,50, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wenden men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Gras- en Grote parkieten

J.F.R. Burm, Burg. Geirnaerdstraat 23,
4564 CR St. Jansteen, telefoon (01140) 1 42 29
Entree f 5,-

Insecten- en vruchtenetende vogels

P.J. van Damme, Molenwater 61,
4331 SE Middelburg, telefoon (01180) 1 30 97
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,- per jaar, entree f 5,-

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op gir 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnee OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot er met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

VD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 51.000)

EDACTIE

J.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — moet een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere omschrijvingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van

Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16,
322 LK Leiden.

LEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26,
535 TN Nijmegen.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools,
Molenweg 9, 4905 PM Zuidzande.

**EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN
BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN**

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis,

St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

LEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10,
3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan:
A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

FRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels,
Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden,
Overbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is
ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer
van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder
nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
19 juli 1982

IN DIT NUMMER

	pag.
Casuarissen	244
Dominant bonte grasparkieten (slot)	246
Ervaringen met de doornastrilde	248
Hygrometers	249
Roze bourkesparkieten	251
Werk aan de winkel	252
Wat lezers schrijven, even rechtzetten	254
De goudvink	257
Foto's van een hobby (6)	259
De fiskaal of fiskaalklauwier	260
Het genus agapornis	261
Het houden en kweken van Baardsijzen	267
Kalender 1982	271
Bladvogels	272
Pietpraat over de Berner	273
Inenten van kanaries	275
Volière van de maand	276
Calathea	277
Van kalkoen tot kalkoen: de signaalcommunicatie van een gedomesticeerde vogel	279
N.B.v.V. Boekenservice	280
Onkruiden	281
Vraag en aanbod	282
N.B.v.V. Boekenservice	287

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Cédé	250
Kasper Faunafood, W. Rouppe van der Voort,	254
Wolro, W. Rouppe van der Voort, Internationale Hobby-Boekhandel	258
Wolro, Van Wijngaarden Diervoeders b.v., Edelchemie-Panheel BV, F. Thijssen Mill	266
H. Dijks, Fauna metaalwaren b.v.	274
Fauna metaalwaren b.v.	277
Fauna metaalwaren b.v.	282
Sabri Pet Supplies	283
G.J. van Gelder b.v., Orni-mondo, Cédé eivoeders	284
Tovo, van Keulen	285
404	286
Blankestijn's Pet Farm B.V., Fish and Birdshop, Animali	287
Witte molen	288

Foto voorplaat: Roodhalscasuaris
Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Vogelpark Walsrode /
H. Müller

Casuarissen

Casuarissen zijn grote loopvogels met een rughoogte van meer dan een meter en een gewicht tot 85 kg. Na de struisvogels zijn zij de zwaarste vogels. Er is slechts één geslacht, **Casuaris** met maar drie soorten, namelijk de helmcasuaris (**Casuaris casuaris**) met acht ondersoorten, de oranjehalscasuaris (**Casuaris unoappendiculatus**) met vier ondersoorten, waarvan de roodhals- en de goudhalscasuaris zijn afgebeeld en de Bennett-casuaris (**Casuaris bennetti**) met zeven ondersoorten.

Woongebied

Het woongebied van de casuarissen strekt zich uit over het noordoostelijk deel van Australië (Kaap York schiereiland), grote delen van Nieuw-Guinea, de Aru archipel en een aantal in de nabijheid liggende eilanden. Er is nog betrekkelijk weinig bekend hoe deze vogels in het wild leven. Zij zijn namelijk bijzonder schuw en houden zich op in de dichte regenwouden; de helm- en de oranjehalscasuarissen uitsluitend in het laagland, de Bennett-casuaris leeft ook in het gebergte tot een hoogte van 3000 meter. De meeste gegevens over deze vogels zijn bekend van in gevangen-

schap levende dieren. Wel weet men dat deze vogels zich razendsnel een weg weten te banen door het dichte struikgewas. Hun zware lichaam is min of meer wigvormig, de poten zijn vrij kort maar zeer stevig en de bovenkop wordt beschermd door een soort 'helm', die vooral bij de helmcasuaris erg kenmerkend is. Als de casuarissen moeten vluchten dan strekken ze de kop recht naar voren en doet deze helm dienst als een soort 'stormram' om de dichte wirwar van takken uiteen te duwen. Ook kunnen deze vogels uitstekend zwemmen.

Signalement

Het lijkt mij overbodig hier een uitvoerig signalement te geven omdat de afbeeldingen voor zichzelf spreken. Wel wil ik even attenderen op de veerloze kop en hals, die diverse kleuren kunnen hebben en waaraan sommige variëteiten hun naam danken. De geslachten zijn uitwendig gelijk. Voor de mens kan een casuaris zeer gevaarlijk zijn, want hij is in bezit van een dodelijk wapen in de vorm van een dolkachtige, circa 10 cm lange klauw aan de middelste teen. Eén slag met de gespierde poot kan de buikwand van een mens openrijten en uit Australië is een geval bekend dat een jongeman met de klauw in de hals werd geraakt, waar bij de slagader finaal werd doorge-sneden en de knaap binnen enkele minuten stierf. In vele kampong (dorpen) op de Molukken (Ceram bijvoorbeeld) heb ik kunnen zien dat men jonge casuarissen hield, die vrij rond liepen. De jeugd speelde ermee, maar oude exemplaren zaten altijd goed opgesloten in ruimten omgeven door een hoge omrastering. De oude dieren kunnen namelijk gemakkelijk sprongen maken van zo'n anderhalve meter. Doorgegaan worden de oude vogels verkocht of opgegeten.

Voortplanting

Casuarissen schijnen gewoonlijk solitair te leven. Ze zwerven door de wouden en zoeken er naar vruchtenzaden en andere plantaardige kost, hoewel ze ook insecten, spinnen en andere kleine dieren allerminst versmaden. Alleen in de paartijd komen de mannetjes en de wijfjes bij elkaar. Het nest is een groot plat bouwsel van takken en bladeren of ook wel een ondiepe kuil. Er worden drie tot acht groenige eieren gelegd, die een korrelige oppervlakte hebben. (W: kochten vroeger deze eieren wel van de inlanders, die er een waar kunststukje van hadden gemaakt. Ze bleven ze uit en verwijderden gedeeltes van het oppervlak, zodat allerlei fragmentjes overbleven: palmboompjes, kamponghuisjes enz. Dit even ter zij-

le.) De eieren worden uitsluitend door de **haan** uitgebroed en hij doet er zeven tot acht weken over. De jongen zijn bruingeel met donkerder angtestrepen. Het zijn echte nestlieders, die door het mannetje enige tijd worden verzorgd. In gevangenschap worden niet vaak casuarissen geboren. De eerste broedpoging daartoe eert reeds van 1862 (in de Londense Zoo) en ook in Artis zijn enige malen jongen geboren. Recentelijk heeft men in **Vogelpark Walsrode** net de oranjehalscasuaris gefokt. De leeuwplaat toont u dat.

In gevangenschap kunnen casuarissen 30 tot 35 jaar oud worden; in de hertenwoud van San Diego broedde een haan die maar liefst 31 jaar oud was!

tot slot nog iets over het geluid: dit wordt beschreven als dof of diep brommend, of een krassend, lang aangehouden, vaak herhaald geluid.

Dominant bonte

door A. Versluis

III. Aanpassingsvoorstel standaard

Huidige standaard Hollands bont

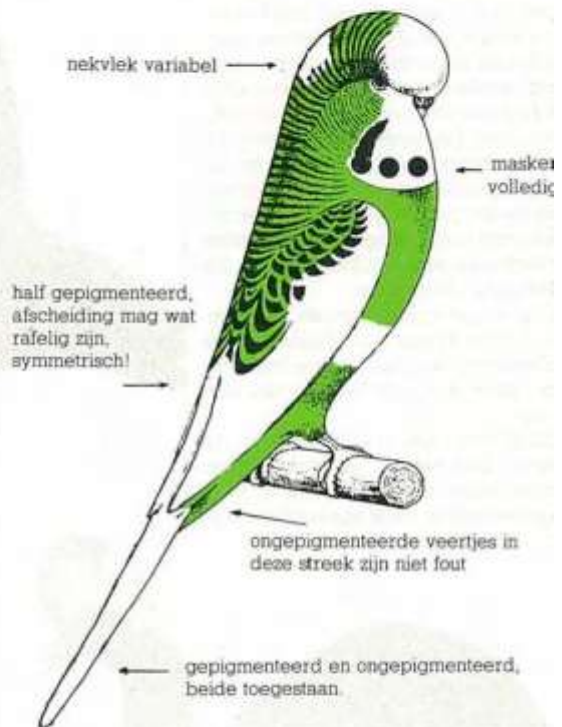
Masker	: normaal
Keelstippen	: volledig aanwezig
Wangvlekken	: normaal
Algemene lichaamskleur:	rug, stuit, flanken, borst en lendestreek als van normale vogels, onderbroken door onregelmatige blanke delen
Nekvlek	: variërend
Vleugeltekening	: onregelmatige , zwarte tekening op lichte ondergrond, kleine gedeelten op de vleugel mogen een vage tekening hebben, donkere pennen zijn toegestaan
Staart	: donkere staartpennen zijn toegestaan
Ogen	: donker met witte ring om de ogen

Veranderingsvoorstel.	Dominantbont, Hollands type.
Masker	: normaal
Keelstippen	: volledig
Wangvlekken	: normaal
Algemene lichaamskleur:	normaal, met strakke horizontale afscheiding recht over de borst, onder deze afscheiding geheel blank
Nekvlek	: ellipsvormig tot vierkant (dus variërend)
Vleugeltekening	: dermate blank dat op de rug zich een hartvormige tekening vertoont, donkere pennen zijn fout. Symmetrisch.
Staart	: blank, donkere pennen zijn fout
Neusdop	: normaal

Toelichting

Het beschreven type is een vogel met een evenwichtige bontverdeling tussen lichaam en vleugels, dat blijkt van nature vaak in de vogel aanwezig. Zo gauw de lichaamsbontvorming toeneemt worden ook de vleugels blanker of andersom. Omdat de staart het logisch verlengde deel van het blanke onderlichaam is mogen we eisen dat de staart ongepigmenteerd is. Goede symmetrische vleugeltekening komt de schoonheid van de vogel ten goede. De neusdop moet normaal zijn. Ino neusdoppen bij de man moeten geweerd worden, ze wijzen op ongewenste bontvorming in de maskerstreep.

DOMINANT BONT, AUSTRALISCH TYPE.

afb. 5

Huidige standaard Australisch bont

Masker	: normaal
Keelstippen	: volledig aanwezig
Wangvlekken	: normaal
Algemene lichaamskleur:	borst, buik, rug, stuit, flanken en lendestreek als bij normale echter met scherp afgetekende strakke gele band met een breedte van ongeveer 12 mm dwars over de voorzijde v.h. lichaam.
Nekvlek	: variërend van rond tot ellipsvormig
Vleugeltekening	: alle grote en middelste vleugelpennen alsmede het gedeelte van de vleugelrand to aan het duimveertje blank

asparkieten (slot)

staart	: de lange staartpennen blank, lichtgetekende of normale blauwe staartpennen behoeven (nog) niet als fout te worden aangemerkt, doch zijn niet wenselijk
Ogen	: donker met lichte oogring
neusdop	: hoornkleurig
neusdoppen	: normaal

Veranderingsvoorstel. (zie afbeelding 5) Dominant bont, australisch type.

masker	: normaal
keelstippen	: volledig aanwezig
wangvlek	: normaal
algemene lichaamskleur:	normaal, onderbroken door een zo strak mogelijke, ± 12 mm brede band horizontaal over de borst.

Mag hoog maar ook laag zitten.

keelstippen	: vierkant tot ellipsvormig
vleugeltekening	: halfgetekende vleugel, afscheiding zo recht mogelijk, donkere slagpennen zijn fout. Symmetrisch.
staart	: blanke- of getekende pennen, beide zijn toegestaan
neusdoppen	: normaal

Toelichting

venals bij het Hollands type is er bij deze vorm ook sprake van evenwicht tussen lichaam en vleugeltekening, derhalve is het niet reëel om een hartvormige vleugeltekening te eisen, vandaar half getekend, de staart, logisch verlengde van het donkere deel onder de band, mag ook donker zijn. Neusdoppen normaal, hoornkleurige doppen wijzen op ongewenste bontvorming. Wat betreft de symmetrie van de vleugels, dezelfde opmerking als bij Hollands type. Symmetrie en een mooi en volledig masker bepalen voor een groot deel de schoonheid van een slotvogel.

DOMINANT BONT, KLAARPEN TYPE

Altidige standaard Klaarpen

masker	: normaal
keelstippen	: volledig
wangvlek	: normaal
algemene lichaamskleur:	normaal m.u.v. een kleine blanke vlek achter op de kop
vleugeltekening	: normaal m.u.v. aan beide zijden zeven zichtbare blanke pennen, donkere slagpennen zijn fout

Staat	: blank, donkere pennen zijn fout
Ogen	: donker met witte oogring
Neusdop	: normaal

Veranderingsvoorstel. (zie afbeelding 6) Dominant bont, Klaarpen type.

Masker	: normaal
Keelstippen	: volledig
Wangvlek	: normaal
Algemene lichaamskleur:	normaal m.u.v. nekvlek
Vleugeltekening	: aan beide zijden 7 blanke pennen, meer of minder is fout
Staat	: blank en getekend beiden toegestaan

Toelichting

Bij meer dan 7 blanke pennen moet de vogel als Australisch type gekeurd worden, het is niet zo moeilijk om deze vleugeltekening goed in te kweken. Donkere staart als logisch verlengde van het lichaam is toegestaan. Dit Klaarpen type (de naam is dan niet goed meer want de staartpennen zijn niet 'klaar') is vrij gemakkelijk door selectie te kweken.

Ervaringen met de doornastrilde

(*Aegitha temporalis*)

In begin februari 1981 kwam ik door ruiling in het bezit van een mooi span Doorn- of Sydneyastrilde. Deze vogeltjes, die uit Australië afkomstig zijn, lijken veel op het napoleonnetje maar zijn toch aanmerkelijk groter (± 12 cm). Bij ontvangst waren ze in prima conditie, alleen miste het popje wat veertjes in de nek om welke reden ik ze eerst een week of zes gescheiden heb gehouden. Maar toen na zes weken nog geen stoppeltje te zien was heb ik ze bij elkaar geplaatst in een vluchtje van $\pm 1,70$ lang, 75 breed, 1,90 hoog. Mijn kweekruimte bestaat uit 6 vluchtjes van deze grootte. Daarin kweek ik doorgaans Abbesijnse astrilden, Dufresne astrilden, amarantsoorten en gewone en bruine zilverbekjes. Zoals je ziet allemaal Afrikaanse soorten. Omdat het me aan ervaring met Australische vogels ontbreekt verzorgde ik ze net eender als de Afrikaantjes, wat naar later bleek, prima zou voldoen. Op 14 maart plaatste ik ze bij elkaar in het genoemde vluchtje. Als nestgelegenheid gaf ik ze flinke bundels

groen van verschillende soorten coniferen: brem, enkele nestkastjes en van vliegopening voorziene bloempotten. Als zitstokken werden verse takken opgehangen, de vloer voorzien van scherpzand flink bestrooid met grit. Al gauw bleek dat ze het uitstekend naar de zin hadden. Het verschil tussen man en pop is moeilijk vast te stellen, maar er zijn toch wel kleine verschillen in ieder geval bij mijn stel, de man is toch wel iets groter, wat feller gekleurd en de oogstreep is iets donderder, alles nauwelijks waarneembaar, maar als ze op volle kleur zijn toch wel te zien. Op 20 maart zag ik voor het eerst het mannetje balzen op een zitstok met een lange grasstengel in zijnsnavel. Op 22 maart werd met nestelen begonnen, wat hoofdzakelijk door het mannetje gebeurde. De pop beperkte zich meer tot controle van het in aanbouw zijnde huisje. Als nestmateriaal werd eerst veel cocosvezel gebruikt waar een grote ronde bol van werd gemaakt in een bundel coniferen. Deze bol werd van binnen vol-

gesjouwd met grashalmen en muu en toen afgewerkt met uitgeplozen s saltouw en donsveertjes. Het geheel had een korte en vrij wijde insluiting. In tijd van drie dagen was het nest helemaal klaar en netjes afgewerkt.

Op 26 maart werd het eerste eitje gelegd, waarna er daags na elkaar nog vier volgden. Zo had ik een eerste legsel van mijn doornastrildes van vijf mooie grote eieren. Een heel mooi begin, en toen maar afwachter

De voeding

Als basisvoedsel krijgen al mijn vogels een zaadmengsel van P. Lang hout, het zogenaamde supertrope wat met graagte helemaal opgenomen wordt. Als eivoer Cédé e Cédémix wat zelfs door de Afrikaantjes redelijk gegeten wordt. Gekiemd zaad wordt ook dagelijks gegeven. Dat mengsel bestaat uit 2 delen senegal gierst, 1 deel Japans milt, 1 deel raapzaad en een $\frac{1}{2}$ deel negerzaad wat door al mijn vogels graag gegeten wordt. Verder kweek ik fruitvliegjes waar dan hoofdzakelijk de maden van gevoerd worden. Ook kweek ik ecyntroën waar de Amaranthen zot op zijn, maar de Doornastrildes moeten ze niet, wel zijn ze verzot op allerlei graszaden en vooral op het hele fijne straatjesgras (*Poa annua*) wat te vinden is langs straatkanter onder heggen en vooral op verlopen volkstuintjes e.d. en verder geef ik ze elke dag enkele meelwormen waar eerst de kop afgeknipt wordt en daardoor de midden. Nooit geef ik ze pa verveelde witte meelwormen, wat daar zit haast niets in, dat hebben ze zelf al verbruikt in de tijd dat ze aan het vervellen waren. En omdat de kleinere vogels de huid van de meelwormen toch niet opeten maar netjes leeghalen door ze heen en weer door de snavel te laten gaan geef ik ze a tijd goede volle meelwormen.

De doornastrildes zaten ondertussen keurig te broeden wat voor het grootste deel door de pop werd gedaan terwijl de man altijd vlakbij het nest te vinden was. In de nacht zaten beide vogels op het nest, wat op de dag ook nog wel eens gebeurde, maar dat was dan altijd maar heel even. 's Morgens 13 april vloog de pop Doornastrilde heen en weer, terwijl de man op het nest verbleef ook niet helemaal op zijn gemak, want bij de minste of geringste richtte hij zich op en kwam buiten kijken. Tussen de middag nog eens gekeken, maar t

mijn schrik lagen er twee jongen op de grond. Een zat nog half in het ei terwijl de ander er toch volgroeid uitzag. De oudervogels waren intussen wel veel rustiger geworden en nu zat de pop op het nest terwijl de man overal zocht naar iets van zijn gading. Ik heb ze toen volop fruitvliegennaden gegeven, bladluis die ik vond aan de onderkant van brandnetelbladeren en veel straatjesgras. Van alles werd wel wat genomen, wat ik wel een goed teken vond. En zo heb ik ze twee dagen rustig hun gang laten gaan.

Op 16 april het nest gecontroleerd en tot mijn vreugde zag ik 3 kanariegele iongen liggen met goed gevulde kropjes.

Al wordt er dan nog al eens beweerd dat dit soort vogels nauwelijks of geen nestcontrole verdragen, ik heb daar in ieder geval geen last mee, omdat ik me de gewoonte heb eigen gemaakt, zogauw de vogels in het voorjaar bij elkaar gaan ik elke avond kijk of er al genesteld wordt en even met mijn handen aan de nestkastjes of de bundels groen kom, zo

dat ze dat al gauw gewoon gaan vinden. Als ze dan zitten te broeden, jongen hebben of er moet geringd worden, vinden ze het ook helemaal niet vreemd als de baas eens nieuwsgierig wordt. De jonge vogels groeien vlot, want op 20 april ging ik de vlucht in met ringen van 2,3 mm. maar die kreeg ik met geen mogelijkheid meer om, zodat ik ze geringd heb met 2,5 mm wat net nog ging.

Ik voerde veel fruitvliegennaden, 15 tot 20 geknipte meelwormen, allerhande graszaden, muur, waarvan hoofdzakelijk het zaad werd gehaald en ook werd er flink eivoer genomen. De jongen groeiden voorspoedig op en op 3 mei vlogen ze door de vlucht, alle drie goed in de veren en helemaal vliegvlug. 's Nachts keerden ze weer op het nest terug. De ouders voerden nu ook veel gekiemd zaad en op meelwormen zaten ze gewoon te wachten.

Op 5 mei werd alweer met nestelen begonnen in een andere bos coniferen en reeds op 7 mei was het eerste ei er al en volgden er nog zes. Zodoende zaten ze alweer rap te broeden. Op 25 mei kwamen er vier uit en

26 mei volgden er nog twee, zodat ik toen een nest van 6 jonge Doornas had liggen. De drie van het eerste legsel vlogen reeds rond en waren inmiddels zelfstandig, wat maar goed was ook want na een paar dagen begon de man achter de oudste jongen aan te jagen, zodat ik die maar heb uitgevangen.

De 6 groeiden goed op. 1 juni zijn ze allen geringd en op 15 juni vlogen ze alle zes uit. Ook deze waren vliegvlug en zaten strak in de veren. De oudervogels hadden het intussen nog steeds goed naar de zin, want zij hadden intussen het eerste nest weer opgekanpt en op 16 juni, dus een dag na het uitvliegen, alweer het eerste ei. Dit werd een legsel van vier die ook alle vier uitkwamen en goed grootgebracht werden. Dit waren enkele ervaringen van de kweek met een vogeltje dat niet tot de gemakkelijkste gerekend mag worden. Maar u ziet het met een beetje aangepaste ruimte en niet te veel vogels is er toch wel resultaat mee te behalen.

Tekst: P. Kraan
Foto: H. Bielfeld

Hygrometers

Met een hygrometer wordt de relatieve luchtvochtigheid van een bepaalde omgeving of vertrek bepaald. Hygrometers ziet men vaak hangen in kweekruimtes en altijd treft men ze aan in broedmachines.

Voor het goed functioneren is het noodzakelijk dat ze op een 'open' plaats worden gehangen of gezet waar lucht vrij en gemakkelijk kan toetreden. Als u een hygrometer in de broedmachine gebruikt zult u in de handleiding bijna zeker hebben kunnen lezen dat het nodig is zekere onderdelen, bijvoorbeeld het 'sokje', van tijd tot tijd te vernieuwen om een juistere meting van de luchtvochtigheid te verkrijgen.

Hygrometers die worden opgehangen in kweekruimtes kunnen na verloop van tijd afwijkingen gaan vertonen. Dat kan o.a. het gevolg zijn van stofafzetting. Ik heb mij laten vertellen door een opticien, waar overigens hygrometers in diverse uitvoeringen en prijsklassen gekocht kunnen worden, dat er een simpele methode is de werking van hygrometers te controleren. Leg de hygrometer enige tijd gewikkeld in een goed natte dweil en dan zult u moeten constateren dat de wijzer (bijna) het maximum aanwijst. Mogelijk een tip voor de kweker die tien jaar geleden een hygrometer opgehangen heeft en de laatste jaren klaagt over de droge lucht in zijn kweekruimte...

Huub Vervest

Roze bourksparkieten

Toen ik in het oktobernummer van 1981 het artikel las over de roze bourksparkieten, was het de eerste maal dat ik van deze mutatie hoorde. De redactie van *Onze Vogels* sprak het vermoeden uit dat hier sprake was van de isabeln de roodserie welke bovendien nog een wat grotere reductie van het melanine liet zien.

Men concludeert die mij wel juist eek daar deze vogels ook geslachtsgebonden vererven en deze opvatting nog versterkt werd door mijn gedachten, dat er wel meer fantasienamen aan vogels gegeven werden en worden, vóór een nieuwe kleurslag erkend wordt en in de standaard-eisen opgenomen.

Wie schetst echter mijn verbazing (verwondering en bewondering) toen ik dezelfde week 's zaterdags oevalligerwijs bij een liefhebber op bezoek kwam, die de roze bourksparkieten in zijn bezit had, inclusief eigen kweek. Zo iets had ik mij niet voorgesteld!

Niet alleen de borst was roze, maar ook de kop, de mantel en het grootste deel van de vleugels en de stuit zijn roze.

Toen ik dat voor het eerst zag was ik als het ware verblind, zo'n indruk maakte dat op mij. Alleen de vleugelvocht en de slagpennen bezaten de normale kleur en tekening. Ik stond verkelijk sprakeloos. Bij nadere beschouwing van die voor mij nieuwe kleurslag (want hij bestaat al enige jaren) viel er een gelijkenis op met de opaline grasparkiet, maar dan in uitgebreide vorm, waarbij ook de golftekening van kop en mantel weggevoerd is en waar de ondergrondskleur van de tekening de normale lichaamskleur heeft aangenomen. Ook in overeenstemming is de kleur van de grote staartpennen, die zowel bij de opaline grasparkiet als de roze bourksparkiet langs de schacht lichter van kleur zijn dan de rest van de staartpennen.

Hoewel ik nu dus nog maar weinig bourksparkieten heb gezien en er op de bondskampioen één heb kunnen keuren en we nog niet weten hoe deze kleurslag zich verder zal ontwikkelen, wil ik u toch mijn mening

geven over wat er met de bevedering aan de hand is en wat u voorlopig wel en niet moet doen als u de kweek van deze nog dure mutant ter hand wilt nemen.

De bevedering

De kleur van de bevedering van de bourksparkiet wordt gevormd door bruin eumelanine, geel en rood carotenoïde.

Het geel en rood carotenoïde van de lichaamskleur bevindt zich in een mengverhouding, zodat we dit als lichtrood of roze waarnemen.

De bourksparkiet bezit veren van het algemene type en van het structurele type.

De blauwe voorhoofdsband en blauwe vleugelbocht zijn veren van het structurele type, wat inhoudt dat de bouw van die veer de kleur bepaalt. Deze veren zijn zo gebouwd, dat ze de blauwe kleur van het daglicht weerkaatsen en de andere kleuren waaruit het daglicht is opgebouwd absorberen, zodat we deze veren als blauw waarnemen.

De bruine veren welke hun kleur hebben van de bruine eumelanine kunnen eventueel aanwezige gele en rode carotenoïde voor het oog verborgen houden. Bij de roze bourksparkiet zien we nog slechts wat tekening rond snavel en kop, waar zich dus nog iets eumelanine bevindt, de rest van lichaam, kop en mantel en het grootste deel van de vleugels is roze dus daar bevindt zich geen eumelanine meer.

De vleugelbocht tot en met de slagpennen en de staart bezitten nog eumelanine en normale tekening.

Wat inhoudt dat we ondanks, dat er nog geen standardeisen van de roze bourksparkiet zijn we aan deze vleugeltekening dezelfde eisen moeten stellen als bij de normale bourksparkieten, dus bruin op een witte, gele of rode ondergrond en dus niet al deze kleuren door elkaar. De aanwezige tekening moet natuurlijk ook mooi regelmatig en symmetrisch zijn, al met al dus geen gemakkelijke taak, maar wel een grote uitdaging! Bij de roze bourksparkieten die ik tot nu toe gezien heb bevinden zich soms in de bruine vleugeldekeningen nogal wat roze vlekken, iets wat ik nog als een fout zie.

Of we in de toekomst daar dan roze of bruine veren krijgen weet ik niet. Bij

het samenstellen van broedparen kunt u er naar streven om roze bourksparkieten te kweken die geheel roze zijn, dus zonder vleugeltekening of u probeert juist de aanwezige bruine vleugeltekening te behouden, scherp afgescheiden van de roze kleur.

Of deze toekomstige ideaalbeelden haalbaar zijn moet de kweekpraktijk uitmaken en u moet de gekweekte vogels showen, zodat de keurmeesters in samenspraak met de technische commissie te zijner tijd standardeisen van de roze bourksparkiet kunnen maken.

Het is ook mogelijk dat die roze vlekjes in de vleugeldekeningen daar altijd zullen blijven, zodat zal blijken dat dit verschijnsel bij deze mutant hoort en in dat geval zullen ze natuurlijk ook in de standardeisen opgenomen worden. De toekomst zal het ons leren.

Nu nog wat door mij opgemerkte verschillen.

Bij de roze bourksparkieten die ik gezien heb, bleken de poppen beduidend meer golftekening aan de kop en ook meer vleugeltekening te hebben. Of we dit als geslachtsverschil moeten zien durf ik niet te beweren, want met de kweek van deze vogels zijn we nog in een beginstadium. Als erg gunstige ontwikkeling zijn de roze bourksparkieten en de split roze mannen die ik gezien heb van een prima formaat.

Ontraden wil ik u om de isabel, fallow en pastelfactor in uw roze bourksparkieten te kweken, daar dit weinig contrast geeft ten opzichte van het roze en een grote kans op formaatverlies.

Dat de roze bourksparkiet geslachtsverbonden vererft heeft u in het goede artikel in het oktobernummer kunnen lezen, zodat ik hierover niet verder wil uitwijden. Ik wens de kwekers van de roze bourksparkieten veel succes en hoop dat zij vooral de vitaliteit en vruchtbaarheid bij hun selectie in de gaten zullen houden. Wat zij kunnen bevorderen door hun roze bourksparkieten te koppelen aan die normalen waarmee ze de ervaring hebben opgedaan dat zij hun jongen goed grootbrachten.

De ontwikkeling van de roze bourksparkiet zal door mij met grote aandacht gevolgd worden.

J.F. Bouwmeester

Noot redactie: Zie ook pagina 101 e.v. jaargang 1982.

Werk aan de winkel

Iedereen, die in het verleden mijn artikelen in 'Onze Vogels' goed gelezen heeft, weet dat ik niet zo weg ben van het **onbeperkt** voeren van vochtige voedermiddelen zoals kiemzaad, groenvoeders en vruchten aan zaadetende vogels. Er is altijd op gewezen, dat dergelijke voedermiddelen, als ze gebruikt worden, in minimale hoeveelheid in verhouding tot het dagrantsoen van de betreffende vogelsoort verstrekt mogen worden. Sommige vogelsoorten eisen echter een menu waar wat kiemzaden aan zijn toegevoegd, dat weet iedere vogelkweker en heeft daar in het lange verleden, vooral tijdens de kweekperiode, gebruik van gemaakt.

Het is voldoende bekend, dat er tegen de spelregels werd gehandeld met kiemzaden en groenvoer en zeker bij de vogelsoorten, die van nature weinig vocht opnemen, zelfs niet uit de drinkbak. De meeste parkietensoorten bezitten deze eigenschap en waren daarom ook nooit geholpen om ze dan toch maar veel vocht te laten opnemen via die voedermiddelen welke ze graag lusten. Uiteindelijk resultaat was: conditieverlies in de ruimste zin. Niets lukte nog met zulke vogels en als gunstige kweekresultaten uitblijven gaat men wel zoeken naar het waarom. Vooral wat hierboven staat heb ik in mijn lange praktijkervaring over voldoende bewijzen kunnen vergaren, welke ongevraagd door u aan mij werden geschreven. De bevestiging van de juistheid van die theoretische stellingen komen dus uit de praktijk.

Als tegenstelling tot wat anderen deden in de voeding zijn in eigen beheer de laatste vijftien jaren diverse kanariesoorten gekweekt zonder enige toevoeging van bedoelde vochtrijke produkten en we mogen zeggen met zeer goede resultaten.

Er zijn in de vogelliefhebberij dus diverse mogelijkheden om vogels te houden en te kweken mits men niet gaat misdoen tegen vaststaande grondregels, die zeer zeker in de vogelvoeding van kracht zijn. We hebben er altijd naar gestreefd om dit in woord en geschrift duidelijk aan de praktijk over te dragen en op een wijze die voor de vogelliefhebber

verstaanbaar is. We hebben een grote verandering gezien in de benadering van de voeding voor papegaaien in de huiskamer en de resultaten zijn na het begin van dit onderzoek in 1976 niet uitgebleven. We weten nu, dat een eenzijdige voeding funest werkt en vermeende ziekten voor het grootste gedeelte zijn terug te voeren tot foutieve handelingen in de dagvoeding en de omgeving waarin de vogel verblijft.

In het kort gezegd: we moeten er op toezien, dat onze vogels in gevangenschap gecontroleerd gevoerd worden en niet de vrije keuze mogen hebben om door overdoseringen alleen datgene opnemen wat ze het lekkerste vinden. Dus in kweekruimten verstandig gerantsoeneerd voeren van een op de betreffende vogelsoort afgestemde voeding is noodzakelijk. Ontelbare vogelliefhebbers in de wereld weten nu, dat zulks successen heeft gebracht. Nieuwe inzichten hebben tijd nodig om te worden toegepast. Voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten moeten we onbevooroordeeld blijven openstaan en daarom het navolgende: Eind 1981 ontving ik een brief van **Frits Jansen** uit **Egmond aan Zee** en deze heeft zowel bij de Nederlandse Bond voor Vogelliefhebbers, Rijks Universiteit Utrecht en mij de volle aandacht gekregen.

Daarin schrijft hij: 'De onbekende ziekte onder onze vogels, vooral de kanaries, lijden eronder, geeft als ziektebeeld het blauw worden van het gehele lichaam, het snakken naar adem van de vogel, het vermageren van de vogel en na een langere periode een verstikkingsdood.

Vele vogelliefhebbers praten niet over deze verschijnselen in hun volière, daar zij angstig zijn voor de gevolgen, maar vast staat dat zeer velen last hebben van deze onbekende ziekte. Gedurende de laatste 14 maanden heb ik ook last van deze onbekende ziekte in mijn volière. Dr. Dorrestein van de Diergeneeskundige faculteit van de Utrechtse Universiteit heeft voor mij enkele kanaries onderzocht en mij telefonisch laten weten, dat het onderzoek niets heeft opgeleverd. Een bevriende bacterioloog, tevens chemicus, op-

perde, dat gezien het ziektebeeld hier misschien sprake kan zijn van nitrietvergiftiging. Nitriet heeft namelijk de eigenschap ervoor te zorgen dat het hemoglobine in het bloed niet in staat is zuurstof op te nemen vanuit de longen. Hierdoor ontstaat zuurstofgebrek in het bloed en zal bij voortdurende van deze vergiftiging verstikking optreden.

Bekend is dat bij de mens nitraat (HNO_3) omgezet wordt in nitriet (HNO_2). Deze omzetting vindt reeds plaats in de mondholte van de mens. Verantwoordelijk hiervoor zijn bacteriën.

Hierna zijn door een laboratorium nitraatgehalten bepaald in verschillende voedingsmiddelen voor onze vogels:

mengsel gekiemd zaad, 2 dagen oud	8000 mg/kg
mengsel ongekiemd zaad (niet gebroken of gemalen), minder dan	500 mg/kg
mengsel ongekiemd zaad, gemalen,	12.000 mg/kg
Kanariewitzaad, gemalen, minder dan	500 mg/kg
raapzaad, gemalen	29.000 mg/kg

Einde citaat.

De conclusie van Jansen is: dat het voeren van gekiemd zaad, gebroek of gekneusde zaden, te lang bewaarde vogelonkruiden, zoals vogelmuur, weegbree etc. een groot gevaar voor onze vogels inhoudt, daar een nitrietvergiftiging niet denkbeeldig is.

Daar ben ik het volkomen mee eens, doch verdere onderzoeken in laboratoria en in de praktijk, zullen moeten uitmaken of hier werkelijk van nitrietvergiftiging sprake is en of van de ene op de andere dag moet worden omgeschakeld door geen raapzaad meer in het kanarievoer op te nemen?

De tijd na november 1981 is voor mij en anderen te kort om bindende uitspraken hierover te doen. Wel ben ik direct begonnen om op lezingen de mening van de liefhebbers zelf hierover te vragen en heb verder 3 dagen op Vogel '82 in Breda hetzelfde gedaan met vele vogelvrienden.

Om te weten wat er in het veld echt gebeurt, kan men niet anders aanvragen. De uitslag van dit nog zeer beperkt, doch breed verspreid onderzoek is voor de volle 100% anders dan door Jansen vermoed wordt. We moeten geenszins den-

ten, dat mijn onderzoek dus het juiste zou zijn van wat er werkelijk gaande is, doch de bemerkingen door deze liefhebbers ondertekend op schrift gemaakt wil ik de praktijk niet ontloochen.

- Kiemzaden goed wassen en zuiver kiemen
Niet zuur laten worden
Gerust elke dag voeren, doch wel rantsoeneren.
- 1. Kiem al 6 jaar raapzaad, geef het onbeperkt door het eivoer.
Nooit afwijkende vogels.
- 2. Geen problemen met kiemzaad bij mijn gras- en grote parkieten.
- 3. Houd sinds 27 jaar tropische vogels en heb zelden dode vogels. Geef met mate kiemzaad.
- 4. Geen problemen met kiemzaad, mits goed gekiemd en verzorgd.
- 5. Als ik het niet geef doe ik mijn vogels tekort.

inzovoorts. Want dit moet slechts een bloemlezing zijn van de zeer vele adressen en handtekeningen van vogelliefhebbers, die dit bevestigen.

Al deze uitspraken nemen echter niet weg, dat er een gedegen onderzoek op gang dient te komen naar de eventuele mogelijkheid van nitrietvergiftiging bij vogels. In de laatste alinea vraagt Jansen hierom als volgt:

Langs deze weg wil ik gaarne de voedingsdeskundigen onder onze lezers verzoeken hun onderzoeken naar bovenstaande bevindingen zo spoedig mogelijk aan te vangen, maar de gevonden nitraatgehalten eens aan het denken heeft gezet, immers het gevonden gehalte van 19.000 mg/kg nitraat bij raapzaad is misschien een reden om dit zaad niet meer in onze mengsels op te nemen'. Tot zover.

Persoonlijk wil ik dit verzoek nog verder uitbreiden, want het zijn niet alleen de voedingsdeskundigen die hier een uitspraak over moeten gaan doen. Alle vogelliefhebbers met enige ervaring zou ik willen vragen om in deze zaak meer klaarheid te brengen door op grote schaal hun mening, welke stoelt op echte ondervindingen, aan mij mede te delen. Kort en duidelijk kan men met een briefkaart of briefje reageren of men het al of niet eens is met:

... dat vogels de beschreven onbekende ziekte krijgen bij het geven van raapzaad in het rantsoen en/of kiemzaden.

2. of er werkelijk zoveel vogels met deze afwijking te maken hebben en dit gedurende langer tijdsbestek.

Gaarne adresseren aan:
Hertog Janstaat 7
5091 BH Middelbeers.

De hele kwestie nitraat-nitriet in een artikel, discussie of enkele toevallige contacten oplossen, is ten enenmale onmogelijk. Uit diepgaande onderzoeken op alle niveau's zal moeten worden vastgesteld, wat er werkelijk aan de hand is.

Al heel vaak heb ik geschreven, dat afwijkingen bij vogels niet altijd zijn terug te voeren naar één oorzaak. Als het de voeding betreft kan de totale handelwijze meerdere fouten inhouden, terwijl de uiterlijk zichtbare afwijking bij de vogel in een bepaalde richting kan wijzen. Bij het stellen van de diagnose dient men hier terdege rekening mee te houden. Bij het voorkomen van cyanose zal de diergeneeskunde zeker meer dan een reden opgeven en in samenwerking met de eigenaar van de vogel, zal dikwijls alleen de juiste oorzaak ervan kunnen worden gevonden en opgeheven. Van groot belang in de vogelliefhebberij is, dat de vogels regelmatig over de juiste eiwitten moeten kunnen beschikken. Dit geldt voor alle periodes in het vogelleven.

In rui- en kweektijd kunnen er grote problemen ontstaan als de opbouw van het voedingseiwit te wensen overlaat en dit gebeurt als men te eenzijdig gaat voeren. De praktijk leert ons dan weer, dat bij stijgende marktprijzen van bepaalde grondstoffen voor vogelvoerders, de samenstellingen gaan veranderen en soms ten koste van de juiste kwaliteit, die men op dat moment en omstandigheden voor de vogels nodig heeft. Waar we de laatste maanden mee geconfronteerd zijn is het feit, dat raapzaad bijna een gulden per kg goedkoper wordt aangeboden als kanariewitaad. Negerzaad zelfs boven de f 10,- per kg kon stijgen. Wat denkt men dat er gebeuren zal?

Iedereen kan het wel raden, het raapzaadpercentage gaat hoger uitvallen als het witaad en in plaats van witaad ziet men zelfs millet en iets meer gepelde haver in het mengsel verschijnen. Negerzaad werd weinig of niet meer toegevoegd. Vooral voor

verwarmd zittende vogels gaf dit grote problemen. Vogelvoeding aanpassen aan marktprijzen kan op deze wijze funeste gevolgen hebben, daar een grondstof te veel gaat overheersen en voor vogels onder deze omstandigheden allerminst geëigend is. De vraag naar goedkoper voer is de oorzaak van het ontstaan van deze mengsels en fabrikant en winkelier moeten daaraan voldoen. De vogelliefhebber, die dit probleem onderkent (en dat zijn er velen), moet een dergelijk mengsel door toevoegingen wel aan de eisen aanpassen, zoals die voor de vogels gelden. De fikse prijsstijging per kg voer vormt voor deze niet het probleem.

Een goed mengsel in gecontroleerde hoeveelheden verstrekken, zorgt voor een variatie in het voedingseiwit van het dagrantsoen.

Vele ervaren en goede zangkwekers hoor ik al zeggen: We geven onze vogels soms (tijdelijk) puur raapzaad en er gebeurt niets! Nou, als dit zo is, laten ook zij dat even weten en een beetje omschrijven hoe hun voermethode er precies uitziet. Hebben ze wel problemen dan horen we het ook graag. De oogstmethoden zijn de laatste decennia voor alle gewassen wat veranderd en de mogelijkheid bestaat wel, dat door hogere stikstofgiften het nitraatgehalte in zaden is toegenomen t.o.v. vroegere jaren, toen minder kunstmest werd gebruikt. Al met al hebben we met dit artikel stof genoeg om samen flink aan het werk te gaan en ik zou willen vragen, dat iedereen die hiaraan zijn steentje kan bijdragen, zulks ook doet. De door mij gehouden enquête van de laatste maanden is geen zekerheid, dat er niets gaande zou kunnen zijn met nitrietproblemen bij onze vogels. Als we het niet onderzoeken doen we onze vogels en onszelf tekort. Tot slot ben ik het er wel mee eens dat het maandblad 'Onze vogels' niet meteen de brief heeft opgenomen van mijnheer Jansen. Er zou een paniekeractie kunnen ontstaan, die zou leiden tot het niet meer opnemen van raapzaad in het mengsel voor vogels en met mate verstrekt heb ik daar in eigen beheer bij de vogels geen nadelige gevolgen van kunnen ontdekken. Wat de onbekende ziekte onder onze vogels is? Daar gaan we samen de schouders onder zetten.

Afgesproken!

Wat lezers schrijven

even rechtzetten

Op pagina 110 van ons voortreffelijk maandblad 'Onze Vogels' maart 1982 word ik op een verkeerde manier geciteerd door de schrijver de heer Van Ingen en kan dan ook niet anders dan dit even rechtzetten, als de redactie mij dit toestaat.

In het artikel van Van Ingen citeert hij mij: 'hij was van mening dat de heer Van Barneveld veel verwarring gesticht had of het onbegrip over de blauwfactor versterkt had'. Hier stopt hij jammergenoeg; dit is **pertinent** onwaar, want er staat meer, nl.: 'De oorzaak is niet het artikel maar de foto die er bij geplaatst was. Het was de foto van een blauwe i.p.v. b.v. een citroengele of goudagaat.'

Nadat de heer Van Ingen eerst zegt dat ik er niets van snap en alles door elkaar haal, corrigeert hij zichzelf in dezelfde zin door te zeggen dat het door mij gestelde over de foto's inderdaad beter was geweest!!!

Tevens wil ik stellen dat het niet waar is, beste vogelliefhebbers dat je geen blauwfactor ziet bij de zilverbruine en zilver-isabellen. Ik heb ze bij tientallen gezien, zilverbruine waar het bruine pigment bijna zwart was geworden door de blauwfactor en zo ook bij de zilverisabellen.

Ik ben het voor 100% met Van Ingen eens als hij zegt dat het geen nut heeft om dominant blauwe te kweken die split recessief zijn, maar het **gebeurt** en **daar** had ik het over. Maar als u zegt nog nooit van recessiefbloedige vogels gehoord te hebben dan kijken vele liefhebbers u stomverbaasd aan. In mijn artikel heb ik voor deze term gekozen, daar ik de meeste vragen krijg naar 'bloedige' vogels en niet 'split recessief' of 'recessief-verervend'. Voor dit artikel zal ik ze 'split' noemen.

Afgelopen seizoen kon ik nog een paar prachtige mooie dominant blau-

we poppen kopen, split recessief. Ze waren afkomstig van een keurmeester! En waarom? Omdat we nog steeds in de beginfase zitten van de recessieve gepigmenteerde kanaries. Er zijn nog bonte en nog dominant/recessief. Ja mijnheer Van Ingen, er zijn recessief/blauwe kanaries, die tevens dominant zijn; hierbi wil ik u graag verwijzen naar pag. 3 van het boek 'Kleurkanaries kweker kunt u ook' van H.J. Veerkamp er pag. 176 van het boek van Jan Kuiper: 'Pietpraat over kleurkanaries'.

Verder schrijft de heer Van Ingen 'Als de koper of verkoper zelf het verschil niet weet, begin er dan niet aan en blijf alstublieft bij de klassieke kleuren.' Dan zou ik willen zeggen we willen toch allemaal wel eens wat anders en had u mijnheer Van Ingen ook eens een dominant witte albino pop gekocht die later zilver-isabel satinet bleek te zijn!!!

KASPER FAUNAFOOD

Zóveel vrije tijd in uw vogels?
Dan ook de bèste voeding!

Evenals voor uzelf is ook voor uw vogels goede voeding voorwaarde voor een perfecte conditie.

En topconditie leidt tot top-prestaties.
Daarvoor zorgt KASPER/FAUNAFOOD met speciale voeders voor alle vogelsoorten.

KASPER/FAUNAFOOD - voorwaarde voor gezondheid en prestatie.

KASPER/FAUNAFOOD voor 'n gezond dierenleven.

KASPER FAUNAFOOD

Postbus 300, 3840 AH Harderwijk, Telefoon 03410-15354

404

Een volkomen veilig en gifvrij insecticide.

Doodt feilloos alle insecten in huizen, hokken, kooien, manden etc.

W. ROUPPE VAN DER VOORT

Mijn artikel was bedoeld voor beginners en liefhebbers die eens recessief/gepigmenteerde kanaries wilden kweken en/of te maken hadden met de blauwfactor. Hiervoor heb ik het **voortreffelijke** artikel van de heer v. Barreveld als uitgangspunt genomen.

Een aantal van de telefonische reacties op het artikel was van eenzelfde strekking als de heer Van Ingen. Men snapte het niet, maar dat is niet erg. De echte liefhebber gaat net zo lang door tot hij het snapt.

De blauwfactor is m.i. de belangrijkste en ongrijpbaarste factor bij de kweek van onze kleurkanaries, voor de kweek van b.v. goudgroene hoeft u geen blauwe kanaries te gebruiken (zoals velen menen), maar gebruik goede goudgroene met blauwfactor en wilt u met een blauwe kweken voor de blauwe factor, koop dan een staablauwe met 47 kleurpunten.

Hopelijk heb ik met bovenstaande alles weer rechtgezet wat enigszins scheef getrokken was.

Voor ons allen geldt: 'Alle begin is moeilijk!'

K. Postma

Kritiek en argumenten...

Wij leven gelukkig in een vrij en democratisch land waar het een volkomen normale en gezonde zaak is het recht te bezitten vrij voor onze mening uit te komen en b.v. te reageren op artikelen in Onze Vogels en hierin onze mening of gedachtengang te beschrijven.

Het gezonde van deze regel zit hem in het feit dat niet altijd de auteur van een bepaald artikel het gelijk aan zijn kant heeft staan, een gegeven waar wij achter komen indien één of meerdere lezers op een dergelijk artikel reageren, en aan de hand van argumenten ons het tegendeel duidelijk kunnen maken.

Jammer is het wel dat er lezers zijn welke het, door de auteur, gestelde niet begrijpen of niet die essentie uit het artikel weten te halen welke de auteur beoogt heeft.

Wat mij echter verbaasd is het feit dat men meent op een bepaald artikel te moeten reageren, en daarbij zover gaat dat men bezig is het volledig af te kraken, zonder ook maar met één woord te vermelden waarom men het niet eens is met de inhoud van een dergelijk artikel.

Wij kunnen op twee manieren op een artikel reageren, ten eerste door aan de hand van argumenten, bevindingen e.d. de lezers duidelijk maken dat de auteur het bij het verkeerde eind had en ten tweede door slechts te zeggen dat men het niet met het gestelde eens is.

Aan deze laatste methode van reageren heeft de gemiddelde lezer van Onze Vogels naar mijn bescheiden mening erg weinig, omdat hier niets verteld wordt, en men dus in het geheel geen vergelijk kan maken tussen het door de auteur gestelde en een dergelijke reactie hierop.

Zo ook is dit het geval met de reactie van de heer v. Ingen op het artikel Fraude en Fraude van ondergetekende.

In zijn stukje gaat de heer Van Ingen in op een drietal artikelen, te weten: 1. Het bestaan van blauwe vetstofkanaries door ondergetekende. 2. De reactie hierop door de heer Postma en 3 het artikel Fraude en Fraude wederom van ondergetekende.

Over het artikel 'het bestaan van blauwe vetstofkanaries' en de reactie hierop door de heer Postma, heeft de heer Van Ingen zo zijn eigen mening, hetgeen hij dan ook aan de hand van argumenten duidelijk weet te maken en waar ik het voor een gedeelte ook mee eens kan zijn, echter over het artikel Fraude en Fraude rept de heer Van Ingen met geen woord en beperkt zich voor wat betreft dit artikel slechts tot het uiten van kreten als niet normaal meer, onzin uitbraken, en de spuigaten uitlopen. Kijk en dit is dan een reactie waar u, lezer van Onze Vogels, zeer weinig aan heeft, er staat immers niet bij vermeld waarom het door mij gestelde onzin is en niet normaal zou zijn dan wel het de spuigaten uit zou lopen.

Gezien de krachtige taal welke u bezigt heer Van Ingen bent u het dus in het geheel niet eens met het door mij gestelde, ik ben echter bang, dat u niet geheel goed heeft begrepen wat ik in het onderhavige artikel heb beoogd te zeggen. In het artikel 'Fraude en Fraude' heb ik niets anders dan aan willen tonen dat er op een bepaald gebied van de kleurkanariesport met twee maten gemeten wordt.

Het is immers zo dat indien wij aan het badwater een gele substantie danwel een geel poeder toevoegen en hierin een gele vogel laten baden zodat het door ons toegevoegde aan de bevedering van de vogel komt te zitten, wij op deze manier de kleur van

de vogel beïnvloeden, idem zo indien wij een cranjerode vogel laten baden in water waaraan wij een rode substantie danwel een rood poeder hebben toegevoegd.

In beide gevallen zal een dergelijk iets, indien dit door de keurmeester wordt ontdekt, worden gezien als het uitwendig kleuren van een vogel hetgeen dan fraude is. Wij hebben in deze beide gevallen een stof welke gelijk is aan de kleur van de vogel aan het badwater toegevoegd, in beide gevallen hebben wij op deze manier de kleur van de vogel beïnvloed, in beide gevallen ook valt een dergelijk iets onder de noemer **Fraude** (gelukkig).

Wat wij echter bij de recessief witte doen is naar mijn mening precies hetzelfde, ook hier laten wij een vogel baden in water waaraan wij een poeder hebben toegevoegd welke dezelfde kleur heeft als de vogel, en ook hier zal deze stof zich aan de bevedering hechten en de kleur beïnvloeden.

Mijn vraag aan de heer Van Ingen is dan ook 'Wat onderscheid de witte kanaries van de overige kleurslagen waardoor het toevoegen van stof gelijk aan de kleur van deze witte vogels bij deze witte vogels wel toegestaan is en hetzelfde bij alle overige kleurslagen fraude is?'

Als ik trouwens kijk naar wat men zoal zegt en schrijft over recessief witte kanaries, ik moet konstateren dat menige kweker en auteur van mening is dat de recessief witte met 48 kleurpunten wordt geboren, maar als ik dan zie dat men zijn toevlucht zoekt tot het gebruik van o.a. magnesiumpoeder moet ik u bekennen dat ik toch wel twijfel aan het met 48 kleurpunten geboren witten van 48/91 48/92 op de wedstrijd een heel normale verschijning zijn, hetgeen niet het geval is.

Verder wordt door de heer Van Ingen in zijn artikel nog even aangehaald dat ik zelf roodkweker ben en dat ik, gezien het door mij in het artikel Fraude en Fraude gestelde, met het gebruik van intensief zou moeten stoppen.

Wat ik mij afvraag is 'Wat heeft in hemelsnaam het gebruik van intensief nu met fraude te maken?'

Hier haalt u iets aan heer Van Ingen, dat volgens mij kant noch wal raakt. Een or. rode kanarie is net als alle roodfactorige vogels in het bezit van de roodfactor en heeft het vermogen om het met het voedsel opgenomen luteïne om te zetten in roodcarotinoï-

de, wat wij roodkwekers doen is niets anders dan deze dosis luteïne, middels een kleurstimulans, te verhogen, simpel om de reden dat de hoeveelheid luteïne in het voedsel van de in gevangenschap levende vogels niet voldoende is om de or-rode kleur te behouden.

Als we kijken naar een aantal tropische vogels zien we hieronder een aantal exemplaren welke ook in het bezit zijn van de or-rode kleur, denkt u maar eens aan de rode kardinaal, de oranje wever en flamingo's, bij deze vogels zal de kleur na verloop van tijd bij de in gevangenschap levende dieren verbleken, omdat er in het voedsel wat dergelijke dieren krijgen niet voldoende stoffen aanwezig zijn welke de kleur behouden. In zijn natuurlijke levensgebied houdt deze vogel zijn kleur echter wel, omdat in die natuurlijke omstandigheden ook dat voedsel aanwezig is wat de vogel behoeft om zijn kleur op peil te houden.

Wat wij bij onze kanaries dus doen is niets anders dan in een natuurlijke behoefte voorzien.

Als we kijken waar het rood van onze kanaries vandaan komt zien we dat hiervoor de kapuzensijs verantwoordelijk is. Door bastaardering met deze kapuzensijs is de roodfactor van deze sijs overgebracht in het factorenbezit van onze kanarie. Ook deze kapuzensijs zal in zijn natuurlijke omgeving precies dat voedsel tot zich nemen waardoor de or-rode kleur gehandhaafd blijft. Wij zouden dus met het overbrengen van de roodfactor van de kapuzensijs naar de kanarie ook diens voedselpatroon over moeten brengen, hetgeen in de praktijk niet haalbaar blijkt te zijn.

Zo ziet u dus dat het gebruik van een kleurstimulans middels de voeding van roodfactorige kanaries niets te maken heeft met fraude maar alles met het voorzien in een natuurlijke behoefte.

Zoals ik in het begin van dit artikel al zei ben ik het voor een gedeelte met de heer Van Ingen eens voor wat betreft zijn mening over de blauwfactor. In zijn reactie zegt de heer Van Ingen dat een dominant blauwe niet ook recessief kan zijn, en hiermee ben ik het dan niet eens.

Een dominant blauwe kan volgens mij wel degelijk gelijktijdig recessief zijn, alleen is het zo dat de werking van de recessiefwitfactor de uiterlijke waarneming van het dominant-wit zijn verhindert.

Als we een dominant blauwe paren aan een recessief blauwe dan bekommen we hieruit o.a. dominant blauwen welke split zijn voor de recessief witfactor als we een dergelijke vogel paren aan een recessieve blauwe, hetgeen er in formule als volgt uit ziet,

$$\frac{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB cb I}{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB^+ cb^+ I^+}$$

$$\frac{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB^+ cb I^+}{E^+ (y) B G^+ CB^+ cb I^+}$$

als nu de gameet van de man, waarop zich zowel de dominant wit als de recessiefwitfactor bevinden, terecht komt bij de gameet van de pop dan krijgen we dus:

$$1. \frac{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB cb I}{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB^+ cb I^+}$$

Hier ziet u dan een man welke een dominant en recessief blauw is.

$$2. \frac{E^+ (x) z^+ rb^+ rz^+ B G^+ CB cb I}{E^+ (y) B G^+ CB^+ cb I^+}$$

en hier een pop welke zowel dominant als recessief blauw is.

Zo ziet u heer Van Ingen dat een vogel zoals u zegt dat deze niet bestaat wel degelijk bestaat, zei nogmaals vermeld dat beide vogels van ons de naam recessief blauw krijgen omdat de recessief witfactor, indien tweemaal aanwezig wat hier het geval is, de uiting van het dominant zijn belet. Er bestaat dus een groot verschil tussen het niet bestaan van een vogel en hem als zodanig niet herkennen.

Een dergelijke vogel als hierboven is om wat precieser te zijn LATENT dominant wit, hetgeen wil zeggen wel aanwezig door een beletter niet zichtbaar.

Een dergelijke vogel gepaard aan een recessief blauwe zal dan naast de recessief blauwe jongen ook dominant blauwe jongen geven.

Als we een dergelijke vogel paren aan een klassieke groene, welke niets anders vererft dan groen, krijgen we toch blauwe, juist ja dominante, verder zijn alle jongen van een dergelijke vogel maal klassiek groen split voor de recessief witfactor.

Tot slot nog een vraag aan de heer Van Ingen, wat is volgens u het verschil tussen een vogel welke recessief bloedig is en een vogel welke split recessief is, volgens mij zijn beide hetzelfde, volgens u niet, want eerst zegt u nog nooit gehoord te hebben van recessief bloedige vogels en even later gebruikt u zelf de term split recessief.

Of bedoelt u hiermede hetzelfde wat de heer Postma ook bedoelde namelijk dat de vogel de recessiefwitfactor vererft. Recessief bloedig en split voor recessief zijn volgens mij name-

lijk allebei pseudoniemen voor het recessiefwit verervend zijn.

Ik hoop dat ik in dit artikel duidelijk heb kunnen maken wat mijn meningen zijn en ik hoop dit aan de hand van argumenten te hebben verduidelijkt.

A. v. Barneveld

Noot redactie

Wij menen de discussie te moeten besluiten en hopen dat elke geïnteresseerde uit het vorenstaande maar vooral ook uit de eerder gepubliceerde hiervoor bedoelde artikelen het juiste hebben kunnen distilleren. Wat het onderwerp FRAUDE betreft zij nog opgemerkt dat indien witte kanaries zodanig worden bewerkt dat zij wit zouden afgeven, dus dat er duidelijk sprake is van uitwendig bijkleuren en dat ook is te constateren, zal iedere keurmeester dit als een fraudegeval rapporteren. Waar het echter in eerste aanleg om ging is een mespuntje magnesiumpoeder in badwater. Dit poeder kan men als het ware vergelijken met het zakje blauw wat moeder vroeger in de was deed. De witte was leek witter tengevolge van een vorm van breking van de daarop vallende lichtstralen door dat blauwsel. Iets soortgelijks gebeurt er wanneer een mespuntje magnesiumpoeder in het badwater voor de witte kanaries wordt gedaan. Maar dat is wel even anders dan het uitwendige bijkleuren zoals de normen ten aanzien van fraudegevallen worden gehanteerd.

De goudvink

Petr. Podpera

Men schat het aantal paren Goudvinken, dat momenteel in Nederland broedt op 4000-5000 paren en dat is aanzienlijk meer dan de opgave van de 'Avifauna van Nederland': 250 à 2500. Het lijkt mij overbodig hier een signalement te geven van deze fraaie vink, want elke volièrehouder kent hem uiteraard. De hier afgebeelde is evenwel een ondersoort, de Grijze goudvink (*Pyrrhula pyrrhula cinerea*). Het mannetje heeft een bruinachtig grijze borst, donkergrijze rug met een witte vlek, het vrouwtje heeft geen witte stuitvlek en alleen maar een dunne witte streep over de vleugel. Voor het overige is deze subspecies vrijwel identiek aan de nominaatvorm, *P.p.pyrrhula*. (voor de verschillende soorten en ondersoorten van *Pyrrhula* verwijs ik u graag naar het artikel van G. van de Watering in 'Onze Vogels', 34e jaargang no. 11, november 1973). *Cineracea* komt voor in Oost-Europa.

Hofmakerij

Reeds vroeg in het voorjaar beginnen de jonge goudvinken hun uitverkorenen het hof te maken, maar ook de oude vogels, die reeds een huwelijk voor het leven sloten, laten zich niet onbetuigd. Ze beginnen doorgaans met een vrijpartijtje, maar dan uiteraard op vogelmannier. Het vrouwtje zit op een tak en wacht kennelijk op haar geliefde. Als deze nadert, strekt het wijfje haar hals en wacht op zijn 'kus', die bestaat uit het teder aanraken van haar snavel met zijn dikke kegelsneb. Dan vliegt zij naar een andere plek, waar het spelletje zich herhaalt en geruime tijd door kan gaan. Maar allengs begint het menens te worden: de man gaat voor zijn dulcinea zitten, zet de borstveren uit zodat vooral de fraaie rode kleur goed opvalt, buigt een paar maal en zwaait met wijd uitgewaaierde staart heen en weer. Niet zelden biedt hij haar bij wijze van bruidsschat wat nestmateriaal of voedsel aan. Geen wonder dat het meisje hierdoor wordt geïmponeerd en zich spoedig gewonnen geeft. Als ook zij op een eigenaardige manier haar staart zijwaarts begint te richten, zal de paring niet lang op zich laten wachten.

Broedgegevens

In ons land broedt de goudvink verreweg het meest in de oostelijke helft, ofschoon de laatste tijd ook meer broedgevallen gemeld worden uit het zuiden en het westen. Als biotoop prefereren deze vogels bossen met veel onderbegroeiing, gebieden met veel struikgewas, parken, grote tuinen, begraafplaatsen enz., enz. Gewoonlijk zit het nest op een hoogte

van één tot twee meter; nu eens is de wieg een vrij iel geval, dan weer een stevig bouwwerkje, vervaardigd van fijne takjes en stengeltjes, mossen en korstmossen, doorweven met donkere worteldraadjes. De nestkom wordt

gestoffeerd met haren, wol en soms een paar veertjes. De 4-5 eieren zijn groenachtig blauw met een paar grijsviolette ondervlekjes en donker paarsbruine vlekjes en puntjes, die meestal dicht bij elkaar staan aan de stompe pool. De eieren worden alleen door het wijfje uitgebroed, maar wel zorgt haar eega dat het haar aan niets ontbreekt. De jongen worden na circa twee weken geboren en vliegen uit als zij 12-17 dagen oud zijn. Gewoonlijk volgt hierna een tweede legsel en zelfs wel eens een derde.

Voedsel

Bij tuinders zijn de goudvinken allerm minst geziene gasten, want ze kunnen heel wat vernielen. Ze zijn namelijk verzet op de knoppen van allerlei vruchtbomen. Toch doen ze ook wel veel goeds door de larven van schadelijke insecten op te ruimen en het verorberen van onkruidzaden.

foto's van een hobby

Zo maakt u geslaagde hobby-foto's (6)

Dichtbij en toch scherp

Wie niet zo vaak fotografeert, zal de titel van dit artikel wat vreemd vinden. Dichtbij betekent toch niet automatisch, dat een foto onscherp zou moeten zijn? Wie wél regelmatig de camera hanteert, weet waarom het hier zo is geformuleerd. Foto's van veraf gelegen onderwerpen geven zelden problemen met de scherpstelling. Als je een foto gaat maken van een voorwerp op 1 of 1½ meter van de camera, dan moet er wél héél secuur worden scherpgesteld.

Het scherptegebied

Om dit verschijnsel te verklaren, moeten we eerst even over het scherptegebied praten. Dat is de afstand, die wordt gemeten vanaf de camera. Alles wat scherp wordt afgebeeld valt binnen het scherptegebied. Nu is dat gebied niet altijd hetzelfde. Het is afhankelijk van twee factoren, die je als fotograaf zelf in de hand hebt. Het scherptegebied wordt groter als je de lensopening kleiner maakt, dus diafragmeert. Het wordt kleiner als je de afstand tussen de lens en het gevcelige materiaal groter maakt, dus als je de brandpuntafstand verlengt.

Dat lijkt ingewikkeld

We geven toe, dat het wat ingewikkeld lijkt, maar het is voor het maken van dichtbijfoto's wel van belang. Want hoe dicht het voorwerp zich bij de camera bevindt, hoe kleiner de speling is, die we hebben. En dan is het goed te weten, dat we met een kleinere lensopening dat scherptegebied groter kunnen maken. Ook al kan dat niet onbeperkt omdat een erg kleine opening ook zijn beperkingen heeft.

Ook de brandpuntafstand

De tweede factor, die van invloed is op het scherptegebied is de al genoemde brandpuntafstand. In een

vroeg artikel hebben we gezien, dat deze door het gebruik van tussenringen of een balgapparaat verlengd wordt. Er komt meer ruimte tussen de lens en het gevoelig materiaal en ook dat maakt het scherptegebied kleiner. Daarom hebben macrofoto's soms een scherptegebied van slechts één centimeter of nog minder. Niet zo leuk voor mensen, die van gestoken scherpe foto's houden.

Plat of diep?

Nu heeft dat natuurlijk wel te maken met het onderwerp, dat u van dichtbij wilt fotograferen. Een postzegel is plat en wie zo'n zegel van dichtbij fotografeert heeft genoeg aan een scherptediepte van enkele millimeters. Wie in de natuur een foto maakt van bijvoorbeeld alleen een bij op een bloem, kan er op zo'n korte afstand wél last van hebben. Het grote probleem is dan om te kiezen welk deel men scherp af wil beelden: het hart van de bloem, de kop van het insect of als zelfs deze niet helemaal scherp kan worden afgebeeld alleen de ogen.

Nog een probleem

Om het nog wat moeilijker te maken, vraagt ook de belichting extra aandacht. Bij verlenging van de brandpuntafstand is het – begrijpelijkerwijs – ook nodig langer te belichten. Het licht verliest immers – door de langere afstand – een deel van zijn kracht. Omdat je – zeker bij een bewegend onderwerp als bijvoorbeeld dat insect – de belichtingstijd niet onbeperkt kunt verlengen, moet de lichtsluis ver open. En we hebben al verteld dat een grote lensopening het scherptegebied kleiner maakt. Het wordt dus duidelijk, dat er moet worden gezocht naar een goed evenwicht tussen lensopening en belichtingstijd om én een redelijk groot scherptegebied te verkrijgen en toch bewegingsonscherpte te voorkomen. In een aantal gevallen zal de flit-

ser er aan te pas moeten komen om een aanvaardbare oplossing te vinden.

Een geluk

We hebben het al even aangeroerd: gelukkig hoeft bij een macrofoto het hele onderwerp niet scherp te worden afgebeeld. De bloem, die alleen in het hart scherp is afgebeeld en de achter liggende delen onscherp, kan een boeiende foto opleveren. Ons oog is er als het ware aan gewend, dat een onderwerp van heel dichtbij ook door ons oog niet helemaal scherp wordt waargenomen en die gedeeltelijke scherpstelling concentreert bewust alle aandacht op het meest kenmerkende element van een voorwerp.

Probleem wordt positief

En wie bij het lezen van dit artikel misschien een twijfel voelde opkomen of dat letten op de scherpte en de lensopening, de belichtingstijd en het risico van bewegingsonscherpte eigenlijk wel leuk is: trek u van al die theorie niet te veel aan. want foto's maken van heel dichtbij, of het nu voor uw hobby is of in het algemeen, is een fascinerend werk. Waarbij dat probleem van het kleine scherptebeeld eigenlijk helemaal niet speelt. Het gaat er bij het maken van macrofoto's om de mogelijkheden zo te benutten, dat er een mooi resultaat ontstaat. Het is een uitdaging om de wereld van het kleine groot af te beelden en wie er mee begint krijgt er spelenderwijs ervaring in en ontdekt dat de praktijk vaak veel boeiender is dan veel theoretische kennis.

De fiskaal of fiskaalklauwier

De fiskaal of fiskaal-klauwier (*Lanius collaris*) wordt ook wel Afrikaanse klauwier genoemd. Zijn verspreidingsgebied strekt zich uit van Eritrea en Soedan zuidwaart tot Zuid-Afrika (Transvaal); westelijk, ten zuiden van de Sahara tot Sierra Leone en zuidwestelijk tot Angola. De fiskaal is voornamelijk standvogel maar hier en daar is soms een beetje lokale trek. In Zuid-Afrika wordt de fiskaal beschouwd als een van de algemeenste en bekendste vogels. Hij houdt er namelijk van op een goed zichtbare, uitstekende plaats te gaan zitten vanwaar hij de omgeving goed kan verkennen. Dit kan een boomtop, een hoge paal, een uitspringend gedeelte van een gebouw of telegraafdraden zijn. Vandaar loert hij op een eventuele prooi, die kan bestaan uit allerlei grote insecten, hagedissen, kleine slangetjes, kameleons en vogeltjes, niet uitsluitend nestjongen maar ook volwassen exemplaren.

Vaak richt hij schade aan bij kool- en volièrehouders, door hun vogels bang te maken, zodat ze tegen de tralies of het gaas vliegen. De klauwier grijpt ze bij de kop en doodt ze op deze manier. Hij houdt er, net als bijvoorbeeld onze Grauwe klauwier, de gewoonte op na, gevangen prooien op doorns of prikkeldraad te prikken. Later worden deze geconsumeerd door er stukjes af te trekken. Ofschoon de fiskaal soms vogeltjes bemachtigt is hij aan de andere kant zeer nuttig door het verdelgen van talloze insecten, vooral rechtvleugeli-

gen, waartoe kakkerlakken, sprinkhanen en krekels behoren.

door: Le jeune

Het lijkt mij overbodig een beschrijving van deze ongeveer 22,5 cm lange vogel te geven omdat de afbeeldingen duidelijk genoeg zijn. Zelfs is er onderscheid te zien tussen het mannetje en het vrouwtje. Madame heeft namelijk kastanjebruine flanken en als u goed kijkt, kunt u het op de foto zien. Onvolwassen vogels zijn van boven asbruin met fijne streepjes, van onderen licht grijsachtig bruin, fijn gebandeerd.

Het geluid is een typisch klauwierachtig 'tsjèk', dat door het vrouwtje wordt beantwoord met een zacht fluitend gepiep. Soms hoort men 'tsjieie-tsjieie-tsjieie' en verder allerlei hese kreten. Slechts zelden laat hij een kort maar melodieuze gezang horen, dat we ook van onze klauwieren kennen.

Broedgegevens

Het nest is een keurig afgewerkt bouwsel, vervaardigd van grassen, worteltjes, dunne takjes en dergelijke, van binnen gestoffeerd met fijne vezeltjes, droog gras, haar, wol en soms zelfs eindjes touw. Het vrouwtje bouwt deze toekomstige kinderkamer alleen, hoewel haar echtgenoot soms wat bouwstoffen brengt. Elke dag wordt een ei gelegd tot het legsel voltallig is. Gewoonlijk liggen er dan vier eieren in de nestkom, maar ook wel eens één meer of één minder. Ze zijn lichtrookleurig, roze of lichtgroen met een lila onder-vlekking waarover olijkleurige, grijze en bruinige vlekjes, die niet zelden een kring vormen rond de stompe pool, iets wat we ook heel vaak zien bij de in ons land broedende klauwieren. Ook rust op het vrouwtje de taak de eieren uit te broeden en dat vergt 15 tot 16 dagen, soms nog iets langer. Weliswaar verzorgen beide ouders hun kroost, maar ook hier heeft de vrouw des huizes weer het grootste aandeel. De jongen vliegen na circa drie weken uit. Vaak zijn er meerdere broedsels, niet zelden in hetzelfde nest.

Tekst: H.W.J. v.d. Linden

Foto's: H. Müller, Th. Brosset,
B. v.d. Kamer, A. Mollinger en
P. v.d. Heuvel

Het genus agapornis

Agapornis roseicollis

Toen deze vogels in 1793 ontdekt werden dacht men aanvankelijk met een ondersoort van de *Agapornis pullaria* te doen te hebben. Pas in 1817 werden ze als een aparte soort gedetermineerd en kregen ze de huidige benaming afgeleid van het Griekse *roseus* = kleur van rozen en *collum* = hals.

In 1860 bracht de groothandelaar in dieren Karl Hagenbeck de eerste paartjes naar Europa. Negen jaar later werden bij de bekende Duitse zooloog en ontdekkingsreiziger Dr. Brehm de eerste jongen in gevangenschap geboren. De ondersoort *Agapornis roseicollis catumbella* werd pas in 1965, dus vrij recentelijk, als zodanig erkend. Voor zover ik heb kunnen nagaan komt laatstgenoemde soort niet in Nederlandse collecties voor.

Soortbeschrijving *Agapornis roseicollis roseicollis*

Formaat: 15 cm.

Man en pop: Voorhoofd tot op de kruin en vandaar vertikaal tot achter de ogen rood. Wangen en masker rood geleidelijk overgaand in diep roze. Tussen het dieproze gedeelte van de wangen en de groene nek bevindt zich een smalle pastelblauwachtige overgangszone. De algemene lichaamskleur is groen; borst, buik en flanken en anaalstreek meer geelachtig groen. Het vleugeldek, welke een lichte hamering toont, is donkergroen evenals de mantel. De duimveertjes in de vleugelbocht zijn geel. Grote vleugelpennen grijs. Ondervleugeldekveren groen met een blauwachtig tintje. Stuit helder kobalt, bovenstaartdekveren helder kobalt overgaand in groen; onder-

staartdekveren geelachtig groen. De grote staartveren, welke bijna geheel door de boven- en onderstaartdekveren bedekt worden, tonen gerekend vanaf de basis een rood en zwarte dwarstekening. De uiteinden van de grote staartveren zijn helder kobalt. De snavel is hoornkleurig met langs de snavelranden en op de ondersnavel een groenachtig tintje; donkere snavelpunt. Ogen donkerbruin. Poten grijs; nagels donkergrijs.

Jongen: Voorhoofd rozeachtig groen met een rozeachtig tintje. Wangen en masker bleekroze met een grijsachtig blauwe waas overgoten. De algemene lichaamskleur is iets fletser groen. De snavel is vuilgeel met op de bovensnavel een zwarte vlek.

Eieren: Kleur wit; aantal 3 tot 6. Broedduur: 23 dagen. De jongen vliegen na 43 dagen uit.

Woongebied: Zuidwest-Afrika.

Soortbeschrijving *Agapornis roseicollis catumbella*

Man en pop: De algemene lichaamskleur is dieper groen. Voorhoofd, wang en masker dieper rood. Voor het overige als de nominatform.

Woongebied: Zuid-Angola.

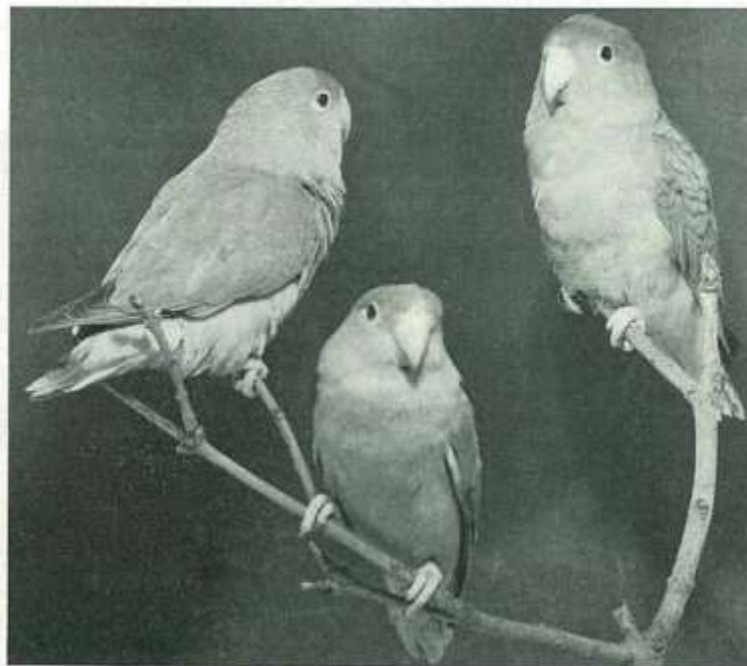
In hun geboorteland leven deze vogels in droge rotsachtige met kreupeelhout begroeide streken, doch steeds in de nabijheid van water. Het zijn typische kolonievogels die het gehele jaar bij elkaar blijven. Meestal bestaat een kolonie *roseicollis* uit zo'n 10 tot 20 vogels. Hun voedsel bestaat uit allerlei zaden en bessen. Tegen de oogsttijd worden ze vaak in grote zwermen aangetroffen die massaal de mais-, sorghum- en milletvelden plunderen. Geen wonder dat de boeren ze liever kwijt dan rijk zijn. In het wild broeden *roseicollis* gewoonlijk in gemeenschapsnesten van bepaalde weversorten. Zo'n gemeenschapsnest bestaat vaak uit honderden broedkamers, waarvan ze er gewoon een aantal in beslag nemen door de wevers uit een gedeelte van het nest te verdrijven. De overgebleven nestkamers worden dan door de wevers gebruikt. Hun voorkeur gaat uit naar de reusachtige gemeenschapsnesten van de kolonieweaver (*Philetairus socius socius*), die vaak een doorsnede van enkele meters hebben, maar als die er in hun omgeving niet zijn nemen ze ook de nesten van de mahaliweaver (*Plocepasser mahali*) voor lief.

Menigmaal worden ook bouwsels van *roseicollis* aangetreffen in spleten of holten in rotsen, grotten en gebouwen.

Opvallend is dat de *roseicollis*, indien ze een weversnest uitgekozen hebben, zelf geen nieuw nestmateriaal aandragen terwijl in rotsspleten en -holten wel nestmateriaal gebruikt wordt. Zo'n door de vogels zelf gebouwd nest bestaat uit lange stroken schors, bladeren en grashalmen. De transportmethode van het nestmateriaal vertoont veel overeenkomst met die van de sexueel-dimorfismische groep agaporniden. Zoals u bij deze agapornidensoorten heeft kunnen lezen, gebruiken de poppen van deze soorten voor het vervoer van het nestmateriaal hun gehele lichaamsbevedering. De *roseicollis* daarentegen gebruikt voor dit doel uitsluitend de bevedering van de stuit en het bovenstaartdek.

Roseicollis behoren vandaag de dag tot een van de meest gehouden leden van het genus. Het zijn sterke vogels die zomer en winter buiten gehouden kunnen worden, mits een tocht en vochtvrij nachthok aanwezig is. Tegen matige vorst zijn ze goed bestand. De vogels dienen dan evenwel 's nachts in nestkasten te slapen om teenbevriezing te voorkomen. Bij strenge vorst moet het nachthok vorstvrij gehouden worden. Alhoewel *roseicollis* koloniebroeders zijn blijkt dit in gevangenschap niet altijd een succes te zijn. In een ruime voliè-

re, waarin per paar ten minste 2 nestkasten zijn opgehangen kan men een aantal paren te zamen huisvesten, maar de praktijk heeft geleerd dat paarsgewijs broeden het meest succesvol is. Niet zelden breken er in zo'n gemeenschappelijke broedruimte onderlinge vechtpartijen uit waarbij vaak ernstige teenbeschadigingen voorkomen. Het is dus zaak dat men een en ander goed in de gaten houdt. Als nestmateriaal verstreken we verse wilgetakken of takken van populieren of ligusterhagen en niet besporen fruitbomen. Van de takken bijt de pop ongeveer 10 cm lange stroken schors, stopt er een aantal tussen de stuitbevedering en vliegt ermee naar de nestkast. Hetgeen ze onderweg verliest wordt merkwaardigerwijs niet meer gebruikt. In de nestkast bouwt de pop in ongeveer 4 dagen een komvormige nestholte met een soort voorportaal-tje dat naar het vlieggat leidt. De eieren worden om de andere dag gelegd. Na het eerste ei soms na het tweede begint de pop te broeden. De pop broedt alleen doch vaak zien we dat de man haar hierbij gezelschap houdt. Gedurende de broedperiode komt de pop slechts sporadisch van het nest en wordt door de man gevoerd. Als de jongen na 23 dagen uitkomen hebben ze roodachtig nestdons, dat naarmate ze ouder worden donkergrijs wordt. Na de achtste dag kunnen de jongen geringd worden. Nadat de jongen uitgevlogen zijn

worden ze nog ongeveer 14 dagen door de ouders gevoerd. Het verdient aanbeveling de jongen zo spoedig mogelijk nadat ze zelfstandig geworden zijn apart te zetten. De ouders beginnen dan gewoonlijk aan een nieuw legsel. Om de poppen voor uitputting te behoeden dienen we na 2 doch zeker na 3 rondes geen gelegenheid tot broeden meer te geven, daar anders teleurstellingen niet uit zullen blijven.

Mutaties

Van de *Agapornis roseicollis* zijn thans 9 mutaties bekend. Zouden we evenwel afgaan op de verschillende kleurbenamingen van deze mutaties dan komen we tot een aanmerkelijk hoger aantal. Het probleem met nieuwe mutaties is dat kwekers de meest bloemrijke benamingen bedenken zonder te letten op de aard en het fenotype van de mutatie, hetgeen dikwijls zeer verwarrend werkt. Kleurbenamingen als 'Golden Cherry' en 'Imperial Cherryhead' zijn commercieel misschien best aantrekkelijk, doch zeggen niets over de aard van de mutatie noch over zijn verschijningsvorm. Daarom zal ik proberen, in het hierna volgende overzicht van de opgetreden mutaties, de kleurbenaming aan te passen aan de aard en verschijningsvorm van de mutatie, waarbij ingeburgerde benamingen die aan deze normen voldoen uiteraard gehandhaafd blijven.

Lichtgroen-pastel: Voorhoofd en masker geheel gelijk aan de wildvorm. Mantel en vleugeldek bleek groenachtig geel. Borst, buik, flanken en anaalstreek geel met een groenachtige waas. Stuit zeer flets kobalt. Grote vleugelpennen lichtgrijs. De grote staartpennen tonen een rode en lichtgrijze dwarstekening; de uiteinden zijn zeer flets kobalt. Poten lichtgrijs; nagels variëren van grijs tot hoornkleurig. Snavel hoornkleurig.

Lichtgroen-pastel-gezoomd: Voorhoofd en masker geheel gelijk aan de wildvorm. Kenmerkend voor deze kleurslag zijn de gezoomde vleugeldekveertjes die het vleugeldek een geschubd aanzien geven. De kleur van de mantel en het vleugeldek is licht olijachtig groen. Borst, buik, flanken en anaalstreek bleek geelgroen. Grote vleugelpennen grijs. Stuit bleek kobalt. De grote staartveren tonen een rode en grijze

dwarstekening; uiteinden van de grote staartpennen zijn bleek kobalt. Snavel hoornkleurig. Poten lichtgrijs; nagels grijs.

Dominant-bont: Voorhoofd en masker als de wildvorm. Op het achterhoofd bevindt zich een variabele gele nekvlek. Rug, borst, buik, flanken en anaalstreek geheel gelijk aan de wildvorm, doch onderbroken door onregelmatige gele veervelden; meestal gepaard gaande met één of meerdere gele vleugelpennen. Het bontpatroon is zeer variabel. Door selectie zijn er dominant bont gekweekt met een voor 99% gele lichaamskleur. De stuitkleur wordt door deze mutatie niet aangetast en is heider kobalt. Snavel hoornkleurig. Poten grijs of vleeskleurig; de nagels variëren van donkergrijs tot hoornkleurig.

Geelbuik: Voorhoofd en masker geheel gelijk aan de wildvorm. Op het achterhoofd bevindt zich een ellipsvormige gele nekvlek. Borst, buik, flanken en anaalstreek geel. Onderstaartdekveren geelachtig groen. Rugdek en stuit worden door deze mutatie niet aangetast en zijn als de wildvorm. In tegenstelling tot dominant-bont is de bontontwikkeling van deze mutatie vrij stabiel. Snavel hoornkleurig. Poten grijs of vleeskleurig; nagels variëren van donkergrijs tot hoornkleurig.

Olijfgroen: Voorhoofd en masker als de wildvorm. Mantel en vleugeldek dof donkerolijfgroen. Borst, buik, flanken en anaalstreek olijfgroen. De stuit is mauvekleurig. Voor het overige als de wildvorm.

Lutino: Voorhoofd en masker geheel gelijk aan de wildvorm. De overgangszone tussen het dieproze ge-

deelte van de wangen en de gele nek is zeer flets roze. Algemene lichaamskleur geel. Grote vleugelpennen bleek geel. Stuit zuiver wit. De grote staartpennen zijn zuiver geel met een rode dwarstekening en witte staarttippen. De ogen zijn rood. Snavel hoornkleurig. Poten vleeskleurig; nagels hoornkleurig.

Cinnamon: Voorhoofd en masker als de wildvorm. Karakteristiek voor deze kleurslag zijn de cinnamonbruine grote slagpennen. Het rugdek is bleek lauriergroen met een zijdeachtige glans. Borst, buik, flanken en anaalstreek bleek geelachtig groen. Stuit bleek kobalt. De grote staartpennen tonen een rode en bruine dwarstekening; de uiteinden zijn bleek kobalt. Ogen donkerbruin. Poten vleeskleurig; nagels hoornkleurig.

Fallow: Voorhoofd en masker als de wildvorm. Kenmerkend voor deze kleurslag zijn de rode ogen. De grote vleugelpennen zijn grijsachtig bruin. De algemene lichaamskleur is een nuance lichter als die van de cinnamon. Stuit flets kobalt. De grote staartpennen tonen een rode en grijsachtige bruine dwarstekening; de staarttippen zijn flets kobalt. Snavel hoornkleurig. Poten vleeskleurig; nagels hoornkleurig.

Zeegroen: Voorhoofd tot op de kruin en vandaar vertikaal tot achter de ogen diep roze. Wangen en masker diep roze geleidelijk overgaand in bleek roze. Mantel en vleugeldek zeegroen. Borst, buik, flanken en anaalstreek blauw met een groene waas overgoten. De duimveertjes in de vleugelbocht zijn bleek geel. Voor het overige geheel gelijk aan de wildvorm.

Zeegroen pastel

Zeegroen

Donkergroen

Lutino

Het genus agapornis

Lichtgroen pastel

Creme ino

Olijfgroen

Het houden en kweken van Baardsijzen (*Spinus barbata*)

Baardsijzen behoren tot de familie van de echte sijzen, die alle samengevat worden in het geslacht **Spinus**. De gehele familie der echte sijzen is al eerder in *Onze Vogels* beschreven (1981 nr 6 blz. 260) en omvat een 19-tal soorten verdeeld over 44 ondersoorten. De sijzen (**Spinus**) worden in verschillende boekwerken ook wel gezamenlijk met de groenlingen (**Chloris**) en de putters (**Carduelis**) ondergebracht in een geslacht **Carduelis**. Deze groep omvat dan een 24-tal soorten en legt zo meer de nadruk op de toch wel onmiskenbare onderlinge verwantschap die er is tussen de sijzen, + putters en groenlingen. In zover zij deze vogels behandelen, vinden we dan ook in verschillende boeken de baardsijzen beschreven onder de latijnse benaming **Carduelis**.

Er zijn van de baardsijzen geen ondersoorten bekend.

Het uiterlijk

Hierbij kunnen we volstaan met een korte beschrijving en daarbij alleen de verschillen tussen onze sijzen (**Spinus spinus**) en de baardsijzen aangeven daar de foto's voor zichzelf spreken. Het uiterlijk van de man baardsijzen komt in grote lijnen overeen met onze inlandse sijzen: de baardsijzen zijn echter groter en forser van gestalte, ook de snavel is zwaarder, de lengte is 13 cm tegenover onze sijzen 11 cm. Het petje van de man baardsijzen is intensief diep zwart van kleur en loopt zijwaarts door tot aan de bovenkant van de ogen, bij onze sijzen is het petje ook zwart maar niet intensief en overdekt met een licht schimmel waasje, bovendien loopt het petje aan de zijkanten niet door tot aan de ogen maar er bevindt zich boven de ogen nog een min of meer duidelijke oogteugel tussen het petje en de ogen. Bij de baardsijzen is het kinvlekje of baardje zwartgrijs en dit kan ook evenals bij onze sijzen sterk in grootte variëren of geheel ontbreken. De borstkleur is iets meer geelgroen. Het uiterlijk van de pop wijkt belangrijk af van onze sijzen, de pop baardsijzen laat namelijk in het geheel geen bestreping op de borst en rug zien en is overwegend olivkleurig grijs uitgezonderd de zwartgrijze vleugels en staartpenen welke voorzien zijn van gele spiegels.

Het verspreidingsgebied

Met uitzondering van onze sijzen komen alle andere *Spinus*-soorten voor in Noord en Zuid Amerika. De baardsijzen behoort hierbij tot een van de meest

zuidelijke bewoners van Zuid Amerika en komt voor in Zuid Chili, West Argentinië en Vuurland. Het betreft hier afhankelijk van de hoogte, vrij koude gebieden, welke behoren tot een zone met gematigde temperaturen variërend tussen de 0 en 20° C, en goed vergelijkbaar met het hier in noordelijk Europa heersende klimaat. De baardsijzen houdt zich op in lager gelegen gebieden in de tuinen en parken rond de steden en dorpen. Hij gedraagt zich daar op dezelfde wijze als hier bij ons de groenling. Om zijn zang, welke op die van onze sijzen lijkt, maar luider is en zonder de voor onze sijzen zo karakteristieke uithalen, maar ook om zijn vertrouwelijke aard, wordt de baardsijzen ook in zijn land van herkomst veel als kooivogel gehouden.

De voeding en huisvesting

De baardsijzen mag met de zwartkop- of magellaansijzen zeker tot de sterkste van de uitheemse sijzen gerekend worden en zal dan ook na een goede gewenningsperiode met een voeding zoals voor onze wildzang gebruikelijk is zeker geen problemen opleveren. Bij mij krijgen zij evenals alle andere sijzen een wildzangmengeling aangevuld met in de winter tijdens de rustperiode twee maal in de week een eivoer gemengd met mierenetjes en gekiemd zaad. In de zomer wordt dit eivoer dagelijks vers verstrekt en aangevuld met de dan voorhanden zijnde verse onkruidzaden.

De rustperiode 's winters brengen zij gezamenlijk met andere vogels door

in een onverwarmde binnenvlucht. In het voorjaar, maart-april, worden zij koppelsgewijs in kooien of in buitenvluchten geplaatst. Het binnen huisvesten in de winter is bedoeld om de vogels te beschermen tegen de vochtigheid die 's winters in een buitenvolière niet te vermijden is en daar dan onnodige verliezen veroorzaakt. Tegen de koude behoeven wij de baardsijzen niet te beschermen, als zij maar in een droge tochtvrije kooi zitten kunnen zij deze zeer goed verdragen.

De kweek

Ik kweek met de baardsijzen altijd paarsgewijs, afzonderlijk, en indien mogelijk in een buitenvlucht, waarvan de afmetingen zijn, lang 2,5 m breed 1,5 m en hoog 1,80 m. Dit geeft de minste kans op verstoring, levert het minste problemen op en geeft de beste resultaten. Alleen door plaatsgebrek komen er ook wel eens koppels in z.g. kistkooien. Hiervan zijn de afmetingen lang 0,80 m, hoog en diep 0,80 m. Door de grote broeddrift, die kenmerkend is voor de meeste sijzensoorten, en die ook de man baardsijzen tentoonspreidt, verloopt de broed in de kooien niet altijd zonder problemen. In de vluchten kan de man, door de grotere ruimte, zijn agressiviteit beter afreageren, terwijl dit in de kooien vaak tot verstoring van het legsel leidt. Verwijderen we de man in die gevallen, dan moet de pop alleen de jongen grootbrengen, wat ook niet ideaal is en ook weer de nodige problemen op kan leveren, zeker na het verlaten van het nest, als

Paartje Europese sissjes (*Spinus spinus*). Let op oogteugel en anavel en vergelijk die met die van de baardsijs. Het popje heeft een streep-tekening.

de pop aan een volgend legsel begint en het eigenlijk tot de taak van de man behoort om de jongen verder te voeren.

De kweek vangt bij mij aan in het voorjaar nadat de vogels paars-gewijs in hun vluchten of kooien zijn geplaatst. Hierbij zijn de baardsijsen altijd als een van de eersten aan het nestelen, zodat het voor is gekomen dat ik half maart al jongen had, hetgeen dan wel weer extra moeilijkheden opleverde met de voeding, daar we in die tijd nog niet over verse onkruidzaden kunnen beschikken die voor de opfok vrijwel onontbeerlijk zijn. Aan nestmateriaal stellen zij geen bijzondere eisen, ter beschikking staat, gedroogd gras, sisal, sharpi, en mos, de voorkeur gaat wel uit naar licht gekleurd materiaal. In de vluchten wordt hiervan, in de bossen hei die aan de zijkanten en in de hoeken zijn aangebracht, bovenin, een vrijstaand nest gemaakt. In de broedkooien worden in de hoeken ± 10 cm van boven, aan het voorfront, nestkorfjes gehangen, welke enigszins gecamoufleerd worden met enkele tussen de tralies gestoken takjes hei. Het nest wordt geheel door de pop gemaakt waarbij de taak van de man zich beperkt tot het hier en daar aan

wat mestmateriaal trekken, het even in de snavel nemen om het dan direct weer te laten vallen. De man laat nu wel zeer ijverig, met trillende vleugels, voor de pop zijn gezang horen, waarbij hij zijn kruinveren opzet, de vleugels laat zakken en zijn staart spreidt, zodat zijn gele vleugel en staartspiegels extra goed uitkomen. Na de nestbouw, die zich bij de aanvang van het kweekseizoen, wel over enkele weken uit kan strekken, waarbij verschillende nestplaatsen worden uitgeprobeerd, worden er 3 tot 5 blanke roomkleurige eitjes gelegd, welke daarna door het popje vast bebroed worden. Deze eitjes worden door mij geraapt en 's avonds voor dat het vierde eitje wordt gelegd weer terug geplaatst. Bij een goed koppel komt de man het popje tijdens het broeden van tijd tot tijd op het nest voeren.

Na 13 dagen gerekend vanaf het vierde eitje, komen, als alles goed is, de jongen uit het ei. Naast het al eerder vermelde voer worden nu zoveel mogelijk verse onkruidzaden verstrekt en indien mogelijk ook bladluizen. Het popje blijft de eerste 6-7 dagen nog veel op het nest, terwijl het mannetje haar voedsel brengt, later

brengen zij beiden voedsel en voeren gezamenlijk de jongen. Na ± 6 dagen, als de jongen de ontlasting op de rand van het nest leggen en deze door het popje niet meer verwijderd wordt, worden de jongen geringd met 2,5 mm ringen voorzien van een stukje ventielslang. Op een leeftijd van 18 dagen verlaten de jongen, die dan van kleur gelijk zijn aan de pop, het nest.

Inmiddels is de pop dan al aan de bouw van een geheel nieuw nest begonnen, waarop spoedig weer een legsel volgt en zij aan een nieuwe broedcyclus begint. Het is hierna de taak van de man om de jongen verder te voeren.

Drie weken na het uitvliegen zijn de jongen geheel zelfstandig en worden dan in een droge binnenvlucht geplaatst, waarna zij blijven tot na de rui. De voeding omvat, naast de wildzangmengeling slechts weinig eivoer en rijpe onkruidzaden, zeker geen gekiemd zaad en ook geen groenvoer. De rui verloopt bij de baardsijsen verder zonder problemen. Per seizoen krijgen de baardsijsen tweesoms drie legfels.

Pleegouders

Als alles verloopt zoals boven om-

Paartje Baardsijsjes (*Spinus barbata*). De man bezit een duidelijk baardje. Let ook op de pop, deze heeft géén streep-tekening.

Nest met eieren van de baardsijs, tien dagen bebroed, alle eitjes, gezien de donkere kleur, bevrucht.

Paartje Baardsijsjes waarvan de man géén baardje bezit

schreven, dan zijn er weinig problemen, helaas is dit niet altijd zo. In het geval dat het normale broedverloop herhaaldelijk verstoord wordt, b.v. door het niet of zeer slecht voeren van de pop, of een te agressief gedrag van de man, kunnen we gebruik maken van een pop kanarie om de eieren of eventueel, als zijn niet te groot zijn, de jongen onder te leggen. Dit heeft alleen zin als we van een normaal broedverloop geen succes mogen verwachten en moet beperkt blijven tot noodgevallen; de pop baardsijs geeft toch niet meer als drie legfels per kweekseizoen. Als pleegouder nemen we een pop kanarie waarvan we uit ondervinding al weten dat deze zeer goed voert. Daarbij moet het broedverloop van kanarie en baardsijs parallel lopen, tussen de datums van uitkomst mag ten hoogste één dag verschil zitten. Alle eitjes of jongen worden vervangen, zodat we in het nest alleen jonge baardsijs krijgen. De verdere opfok zal dan geen problemen opleveren, terwijlik tijdens de jeugdruï, bij deze vogels, ook geen nadelige gevolgen vast hebben kunnen stellen.

Aankoop

De liefhebber die zich tot deze vogels

voelt aangetrokken en zich met ze wil gaan bezig houden zal weinig hebben aan de goede raad om hier gekweekte exemplaren aan te kopen. Het aantal hier gekweekte vogels is dermate klein dat we deze mogelijkheid wel uit kunnen sluiten, zodat men aangewezen zal zijn op import exemplaren.

Import en acclimatisatie

Hoewel de baardsijsen tot de sterkste sijzensoort gerekend mogen worden zullen zij toch tijdens hun gewening met de nodige zorg behandeld moeten worden. Als zij pas geïmporteerd zijn is in de regel hun conditie niet al te best, vaak hebben zij een darm infectie als gevolg van een verkeerde of eenzijdige voeding, terwijl ook de grote concentratie vogels tijdens de verzending niet bevorderlijk is voor hun algemene gezondheidstoestand. Hoe nu te handelen bij aankoop? Bekijk de vogels van een afstand, probeer bij enkele die een levendige indruk maken herkenningpunten vast te stellen, zodat we na het uitvangen zeker weten dat het dezelfde vogels zijn, controleer deze vogels dan in de hand, waarbij het missen van enkele veren minder belangrijk is, maar let wel goed op de

onderbuik of deze niet is opgezwollen. Ga nooit tot aankoop over als het onderlijf opgezwollen is en de darmen als kronkels zichtbaar zijn. Laat bij twijfel de vogels maar zitten, want proberen loopt met deze vogels meestal op teleurstelling uit. Na aankoop is het belangrijkste voor de vogels rust, warmte en een goede voeding. Bij mij komen alle nieuw aangekochte sijzen apart in schone TT-kooien. Dus geen vuile kooi waar wekenlang een vogel in heeft gezeten, en die nu toevallig toch leeg in een hoekje stond, nog niet schoon gemaakt maar nog wel voorzien van zaad en zand. Dit laatste, de nieuwe aanwinst in een vuile kooi plaatsen, gebeurt helaas nog maar al te vaak, en dan zijn we later nog verbaasd als de vogel ziek wordt, en heeft de handelaar ons weer eens beet gehad en rommel verkocht. We nemen dus schone en ontsmette kooien, daarin komt op de bodem een flinke laag katebakvulling met wat scherpe maagkiesel, deze wordt gedurende de eerste 14 dagen iedere dag ververst, daarna met grotere tussenpozen maar wel regelmatig. In iedere kooi komen verder twee bakjes, een met water en een met zaad, een weinig zaad wordt de eerste dagen op de

Jonge baardsijsjes, twee dagen oud

Pop baardsijsje op nest met negen dagen oude jongen.

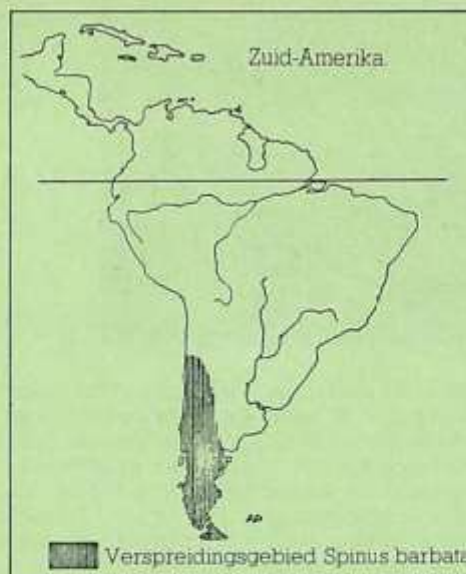

bodem gestrooid. Aan de kooi komt dan nog het normale fonteintje met water. Als zaad krijgen zij een normale wildzangmengeling.

De kooien worden zodanig geplaatst dat de temperatuur binnen in de kooi schommelt tussen de 20 en 25° C. Ter bestrijding van eventuele darmstoringen en coccidiën krijgen zij in het drinkwater, wat altijd handwarm verstrekt wordt, EsB3 30% toegediend gedurende 3 dagen in een dosering van 1 gram per liter, aangevuld met een Vitamine B-complex, waarna 2 dagen met schoon water volgen. Vervolgens wordt er 5 dagen per week EsB3 30% in een dosering van 0,5 gram per liter verstrekt, terwijl zij de resterende 2 dagen een multi Vitamine preparaat in het drinkwater krijgen. Dit alles wordt natuurlijk dagelijks ververs. Als alles voorspoedig verloopt mogen zij na ± 6 weken de TT-kooi verlaten en komen zij paarsgewijs in ruime kooien te zitten. Hiern blijven zij totdat er een volledige rui heeft plaats gehad. Al die tijd krijgen zij de bovenvermelde EsB3 oplossing (5 - 2 - 5 - 2 - 5 enz.) Pas na een volledige rui worden de vogels voor de kweek ingezet. Er zullen best nog wel andere en misschien minder omslachtige manieren zijn om de sijen te acclimatiseren, maar deze methode heeft bij mij goede resultaten gegeven en andere manieren heb ik niet uitprobeer. Hoe we echter ook te werk gaan, te allen tijde zullen we aan deze vogels de nodige aandacht en zorg moeten besteden. Kunnen we de tijd en moeite niet opbrengen, dan kunnen we beter andere, minder eisende vogels gaan houden.

Baardsijen op de TT

Mochten we toch besluiten om deze vogels te gaan houden, en hebben we naar verloop van tijd enige jonge gekweekt, dan willen we deze ook wel eens inschrijven op een TT. Mijn eigen ervaring met deze vogels als

TT vogels variëren van, pracht vogel, kampioen, tot de opmerking, betreft waarschijnlijk bastaard sijs x zwartkopsijs, moet meer contrast laten zien. Ook het baardje is daarbij nogal eens onderhevig aan kritiek. Door dit baardje is deze vogel waarschijnlijk aan zijn naam baardsijs gekomen. Het baardje is echter minder uitgesproken als dat door deze naam gesuggereerd wordt en kan bovendien, evenals bij onze sijs sterk in grootte variëren maar ook geheel ontbreken (foto 2 - 3).

Wie in de gelegenheid is om bij een importzending een groter aantal vogels te bekijken kan deze onderlinge verschillen zelf vaststellen. Bij een pop is het al dan niet erfelijk bezitten van een baardje uiteraard niet waar te nemen. Het gevolg is dan ook dat uit kweekkoppels waarvan de man een baardje bezit, jonge mannen geboren kunnen worden zowel met als zonder baardje, terwijl deze jonge mannen later toch weer jongen kunnen geven met baardje. Het betreft hier geen ondersoorten maar evenals bij onze inlandse sijs onderlinge verschillen die binnen een soort voorkomen. Dit ontbreken van een kinvlekje of baardje wordt dan ook niet zoals sommige fabeltjes ons willen doen geloven veroorzaakt door slijtage van de bevedering als gevolg van het veelvuldig pikken aan de elzenpropjes, maar zij behoren tot een normale erfelijke vastiggende verschijningsvorm berustend op variaties voorkomend binnen een soort. Zolang deze vogels nog niet in grote aantallen gekweekt worden lijkt het

mij onredelijk en voorbarig om alleen als gevolg van de naam baardsijs van deze vogels te eisen dat zij een baard laten zien. Een goudvink laat immers ook geen goud zien, maar deze vogel kent iedereen zodat niemand op de gedachte zou komen om hem voor dat gemis te bestraffen. Een naam is meestal afgeleid van een bepaald kenmerk of een plaats van herkomst, al dan niet juist, en blijft slechts een fictief gegeven. De onbekendheid met het uiterlijk van de betreffende vogelsoort, mag lijkt mij, toch geen gevolgen hebben voor zijn beoordeling tijdens een keuring.

Bastaardkweek

De baardsijs leent zich zeer goed voor de bastaardkweek met een kanarie. Hoewel de kweker zelf wel verschillen tussen deze bastaarden en sijs x kanarie bastaarden vast kan stellen, zijn deze bastaarden toch zo weinig karakteristiek dat zij waarschijnlijk gewoon als sijs x kanarie gekeurd zullen worden. Het heeft dan ook geen zin om deze vogels alleen voor de bastaardteelt aan te schaffen. In hoeverre bastaarden Baardsijs x sijs in hun verschijningsvorm afwijken van een normale sijs of baardsijs en of zij vruchtbaar zijn is mij niet bekend, pogingen in die richting heb ik nooit ondernomen. De verschillen tussen deze beide soorten zijn nu al zo klein dat het zeker geen aanbeveling verdient om deze bastaarden te gaan kweken. Hopelijk zijn zij alle onvruchtbaar zodat we beide soorten, sijs als baardsijs, raszuiver kunnen blijven kweken.

Meindert de Jong

EMERALD GLANSSPREEUW

Op het juni-blad van de vogelkalender prijkt een emerald glansspreeuw. Volgens de mij ten dienste staande lectuur is de meer gebruikelijke benaming **smaragdgroene glansspreeuw**, maar Shakespeare zei het reeds in zijn *Romeo and Juliet* 'What's in a name?' Vroeger was de wetenschappelijke benaming *Coccycolius iris*, maar tegenwoordig is hij ondergebracht in het geslacht **Lamprotornis**, dat veertien soorten telt. Deze komen voor in uitgestrekte gebieden van Afrika bezuiden de Sahara. Het woongebied van de smaragdgroene glansspreeuw is betrekkelijk klein; zij komen namelijk voor in het uiterste westen van het zwarte werelddeel, Sierra Leone, Ivoorkust en Guinee. Hun voorkeur gaat uit naar open savannegebieden, waar ze gewoonlijk in kleine groepjes 'opereren'. Zij zoeken hun voedsel op de grond en de eterij bestaat voornamelijk uit mieren ofschoon ook andere insecten alsmede vruchten

worden gegeten. Over de levensgewoonten is nog weinig bekend. Zelfs in het recente werk van Michael Walters (1980) 'The complete Birds of the World' staat vermeld dat er geen gegevens zijn over nesten en eieren.

Gezellige vogels

Glansspreeuwen houden van gezelligheid en zijn doorgaans te zien in luidruchtige groepjes. Ze slapen ook gezamenlijk, niet zelden diverse soorten bij elkaar. Weliswaar zijn deze spreeuwen geen uitgesproken trekvogels, maar ze verplaatsen zich wel geregeld. Deze omzwervingen hebben vooral te maken met weersomstandigheden en beschikbaar voedsel.

Alle glansspreeuwen zijn halebreeders en benutten daarvoor holten in bomen, gewoonlijk op vrij grote hoogte. Dit kan zowel een natuurlijk hol als een door een specht gehakt gat zijn. Er zijn evenwel ook soorten, die hun heil zoeken in openingen in

nesten van grote vogels. Er worden twee tot vier blauwe of blauwgroene eieren gelegd, die zwak bruin gevlekt en gestreept zijn.

Bladvogels

Tekst: E.M. Wessels

Foto's: C. Scholtz/Munsterman en Kat

De twee afbeeldingen bij dit artikel, geven de 2 meest voorkomende soorten bladvogels weer, nl. de **goudvoorhoofdbladvogel** (*Chloropsis aurifrons*) en de **Hardwicksbladvogel** (*Chloropsis hardwickii*). Deze laatste wordt dikwijls abusievelijk blauwvleugelbladvogel genoemd.

Direct opvallend bij bladvogels is hun groene hoofdkleur, een uitstekende schutkleur, want ze leven hoog in de dichte boombegroeiing van het tropische oerwoud, in Zuid-Oost Azië.

Hun hele leven speelt zich af in de boomtoppen, op de grond komen ze nooit, en daarom is er eigenlijk van hun leven nog steeds maar betrekkelijk weinig bekend. We weten dat ze een napvormig open nest maken waarin 2-4 witgespikkelde eieren komen.

Hun voedsel, wat ze ook vinden in de boomtoppen bestaat uit bessen, zachte vruchten en kleine insecten.

In hun herkomstlanden, maar vooral in India, zijn ze zeer geliefd, vooral de Goudvoorhoofdbladvogel, welke daar veel als huisdier gehouden wordt, naast o.a. de Shamalijster en de Nachtegaal.

De vogels worden heel jong uit het nest gehaald en met de hand grootgebracht, ze zijn dus zeer tam. Ze worden vooral gehouden voor de zang, want zingen dat kunnen ze. Ook imiteren gaat ze heel goed af.

De beste zangers blijven daar, de mindere worden verkocht naar onze streken, hoewel daartussen toch ook heel goede zangers kunnen zitten. Bladvogels zijn bij liefhebbers van zachtvoeretende vogels erg populair. Ze worden dan ook regelmatig in flinke hoeveelheden ingevoerd.

Hun verzorging en voeding is niet direct erg moeilijk, maar eist toch wel de nodige moeite en zorgen. Meestal zijn ze bij import vrij slecht in conditie en vooral heel jonge vogels zijn moeilijk aan een goed menu te wennen. Meestal eten ze erg eenzijdig, alleen sinaasappel of peer en dat is nu juist niet wat ze moeten hebben. Een veelzijdig menu, met vooral ook eiwitten is noodzakelijk om ze in conditie te brengen. Indien ze erg eenzijdig eten en dan meestal ook nog een hoop vermorsen, kunt u ze gaan voeren op de volgende manier: U geeft ze geen

hele of halve vruchten meer, maar een papje van gemalen oud brood of brinta, voeg hieraan toe wat honing (op zoet voedsel zijn ze verlekkerd) wat protifar of ander soort babyvoedsel (dit speciaal voor de eiwitten) en wat heel klein gesneden fruit, als peer, appel, banaan enz. Het zal in het begin wel even wennen zijn, maar praktisch altijd lukt het zo wel ze op een goed voer te krijgen.

Vooraf heel jonge vogels is het nodig de etensbakjes niet op de bodem te zetten, maar wat hoger in de kooi of voliëre. Dikwijls weigeren ze om op de bodem te komen, min of meer een natuurlijke eigenschap, en als je er dan geen erg in hebt, verhongeren ze gewoon.

Naast deze voeding, waarvan ze meestal maar weinig vermorsen, moet ook een goede nectar drank worden bijgevoerd, niet elke dag, want anders nemen ze niets anders. Een nadeel van deze vogels vind ik altijd, dat ze zulke vreselijke viezeriken zijn, heel de kooi en omgeving is besmeurd met etensresten, takken, stokken en alles wordt volgesmeerd. In de voliëre is dit natuurlijk wel minder. Toch kunt u ze over het algemeen, beter apart in een kooi of vitrine houden, want ze heel erg verdraagzaam zijn ze nu ook weer niet. Buiten houden in de voliëre gaat wel, maar alleen op mooie warme dagen, want aan warmte hebben ze heel veel behoefte vooral in het begin.

Broedresultaten van deze fraaie vogels zijn mij helaas niet bekend. Het moet m.i. wel mogelijk zijn, hoewel het heel moeilijk is een paar samen te stellen, maar een pop lijken heel erg op elkaar, terwijl er ook nog ondersoorten voorkomen, die minder sterk gekleurd zijn, en die dan voor poppen versleten worden.

Toch hoop ik, dat het niet te lang zal duren, voor we ook met deze prachtige vogels kweekresultaten zullen bereiken.

Behalve de tot nu toe vermelde soorten, zijn er nog verschillende andere,

velke echter maar heel zelden hier omen, zoals de Groenebladvogel (de grote- en de kleine) de Malabarbladvogel (lijkt heel veel op de Goudoorhoofdbladvogel, en wordt als zo- anig ook wel verkocht), de Zwart- eelbladvogel en Jerdonsbladvogel. In een bladvogel in goede conditie n volkomen gaaf op de t.t. te bren-

gen is heel erg moeilijk. Bij het uitvan- gen uit kooi of voliëre raken ze haast altijd veren kwijt en dan is natuurlijk het mooie eraf. Deze vogels hebben nl. een zeer zachte, losse bevede- ring, het lijkt wel of het allemaal dons- veren zijn. Als je dan niet erg voor- zichtig bent bij het uitvangen, heb je een hand vol veren en een kale vo-

gel. Een bladvogel die geheel intact met volle bevedering op de t.t. zit is daarom alleen al een hoog aantal punten waard. De eigenaar-liefheb- ber heeft hier blijk gegeven er wat van te kunnen en te weten. Dat ko- men we helaas in onze liefhebberij nu niet elke dag tegen.

Pietpraat over de Berner

door Jan Kuiper

elden heb ik het zo moeilijk gehad met het schrijven van een pietpraat. In deze keer, het onderwerp stelt je voor een aantal dilemma's. Als ik de werkelijkheid zou schilderen zijn ze erg gauw uitgepraat, de Berner is raktisch verdwenen namelijk. En als ik af moet gaan op datgene dat ver dit ras gepubliceerd is heb ik et opnieuw niet makkelijk, over dit is zijn een aantal meningen verkon- igt die ik niet kan ondersteunen. Het derde dilemma is dat dit erkende ras zo weinig karakteristiek is dat daarom de internationale erkenning en wat wrange bijmaak krijgt. Waarmee heb ik naar alle eerlijkheid aangeven waarom dit ras me voor problemen stelt, laten we eens pro- bieren of tenminste de problematiek esproken kan worden.

geclaimd wordt dat het ras ontstaan is in de laatste decennia van de vori- e eeuw, dat het ras in de omgeving an Bern ontwikkeld is mag worden afgeleid uit de naamgeving. Vrijwel iedereen is het eens over tijd en plaats, dat wordt volkomen anders als het hoe van het ontstaan aan de hand komt. Een aantal publicisten vermelden dat het om een oorspron- elijke mutant gaat, anderen (ook witsers!) vermelden dat het ras tot in Nederland gekomen is door kruisingen met daaraanvolgend selectieve oorkof. Niet opgegeven wordt welke kruisingen toegepast zouden zijn, laten we eens zien welke rassen er in die tijd ter beschikking waren. De toen

reeds bestaande gefriseerde rassen kunnen gevoelig buiten beschou- wing blijven, het is wat onlogisch om een frisé als voorouder te veron- derstellen, hoewel dat niet uitgeslo- ten mag worden. Ten tijde van het ontstaan der Berner bestonden al de Lancashire, de Yorkshire, de Scotch en natuurlijk ook nog de Grote Gent- se, de Bossu en de verschillende zangkanaries.

Berners behoren een formaat te heb- ben van 16 à 17 centimeter, qua for- maat zouden dan de Lancashire of de Yorkshire één der voorouders ge- weest kunnen zijn. Als echter deze hypothese nader beschouwd wordt valt de Yorkshire af, om de simpele reden dat de toenmalige York een zeer smalgebouwde vogel was. Het lichaam van de Berner heeft veel weg van een Yorkshire, maar, wél van de hedendaagse Yorkshire! Daarom veronderstel ik dat de Lan- cashire aan de wieg heeft gestaan, de partner kan letterlijk van alles ge- weest zijn. Zelfs de paring van een Lancashire op formaat aan een zang- kanarie levert jongen op die plus- minus 17 cm groot zijn, en dus... Karakteristiek voor de Berner is de enigszins afgeplatte kop en de ge- hoekte achterschedel, geheel in tegenstelling tot de York laat de Ber- ner hals en nek zien. Dus, tot aan de schouders zijn de rompen van York- shire en Berner gelijkvormig, boven de schouders gaan ze van elkaar ver- schillen. De toenmalige Lancashire Coppy droeg volgens oude literatuur een hoefijzervormige kuif, is het dan onredelijk om te veronderstellen dat de ongekuipte Lancashires een afge- platte schedel hadden? Dat is name- lijk ook het geval bij de kuifbroed- variëteiten van de Gloster, de Nor- wich en de Crested (de Crestbred dus). Ongeacht waar zo'n vogel aan gepaard zou worden zullen tenmin- ste een aantal jongen ook die 'afplat- ting' laten zien, dan wordt het verder een zaak van selecteren en nog eens selecteren.

Door zo'n selectieprocedure kunnen

ook jongen ontstaan waar de vervlak- king van de schedel mede tot gevolg heeft dat het achterhoofd wat hoekig wordt, et voilà, daar is het kenmerk van de Berner. De Yorkshire-fokkers van vandaag weten maar al te goed hoe moeilijk het is om de hals/nek van de York voldoende gevuld te houden, zij weten ook dat Yorken erg gauw een te platte kop laten zien. Kijkend naar de Berner is dat helaas niet gek, vergeet niet dat de Lan- cashire ook aan de wieg van de York- shire heeft gestaan!

Nadelig voor het ras is het feit dat de karakteristieke kenmerken vrijwel uitsluitend boven de schouders zicht- baar zijn, op het moment dat de hals en de nek gevuld worden en de kop niet meer vlak is wordt zo'n vogel on- middellijk als een slechte York be- oordeeld. Dat gebeurt overigens vol- komen terecht, veronderstel dat de keurmeester zo'n vogel als Berner zou beoordelen, dan zou het hek pas goed van de dam zijn. Dan zou men- ge slechte York als Berner op de ten- toonstelling zitten hetgeen beslist niet de bedoeling is. Ongetwijfeld heeft de internationale erkenning van wei- nig karakteristieke rassen zo'n neveneffect, alleen daarom al zou die erkenning aan enige criteria onder- hevig zijn.

Enige jaren terug zat bij mij in de ver- eniging een lid met familie in Zwitser- land, op een keer kwam hij apetrots thuis met Berners, hij zou die postuur- knakkers wel eens even een poepie laten ruiken. Helaas gingen in een re- latief kort tijdsbestek de popjes dood, daar zat hij dan. Geen nood, de Berner-mannen werden gepaard aan ondermaatse Yorkshire-poppen, de jongen werden als Berner(?) in- gestuurd naar de T.T. Tot m'n ontzet- ting behaalden de vogels 88-89-90, als Berner. Dat herhaalde zich nog op twee andere tentoonstellingen, mis- schien begrijpt u nu waarom ik het met de Berners wat moeilijk heb. De volgende maand gaan we zitten bo- men over de Padovano = gekuifte frisé, TOT DAN!

Inenten van kanaries

In de verpakking vindt men **2 flakons, 1 spuitje en 1 entnaald**. In de ene flakon vindt men een **gevriesdroogd vaccin**, in de andere flakon zit een **z.g. oplosvloeistof**.

Na opening van beide flakons zuigt men met het spuitje de vloeistof op en **brukt dit spuitje leeg in de flakon met gevriesdroogd vaccin**.

Om een goede oplossing te verkrijgen, dient men nog **1 à 2 keer de inhoud met het spuitje op te zuigen en eeg te drukken**.

Pas dan is de entstof gereed voor gebruik en dient men deze ook zo snel mogelijk te gebruiken.

Zolang men de vloeistof en het vaccin niet met elkaar vermengt, kan men het in de koelkast bij ± 2 graden tot ± 8 graden C. wel een half jaar bewaren.

Een andere bijzonderheid is, dat men nu entstof heeft voor ruim **50 kanaries, dus niet meer voor 100**.

De entstof is tot stand gekomen na intensief spoorwerk en uit testen in laboratorium en praktijk om een zo optimaal mogelijke entstof te krijgen.

De entstof is bedoeld om kanaries en wildzang immuun te maken tegen zowel de uitwendige als de inwendige vorm van pokken.

Jitwendig: Huidpokken in de vorm van kleine zwellingen van 1-3 mm, die vooral zichtbaar zijn op de oogleden, de poten en de bevederde ruid.

Inwendig: Ontsteking van de luchtwegen, waarbij we dikzittende vogels zien, die de vleugels laten hangen en een erg benauwde indruk maken.

Beide vormen kunnen tegelijk in één volière optreden en ook zelfs bij een en dezelfde vogel.

Sterfte bij deze ziekte kan oplopen tot **90 à 100%**.

Voeding van welk geneesmiddel kan ook kan de ziekte niet voorkomen en ook niet genezen.

De besmetting vindt o.a. plaats door stekende insecten, die het virus van besmette vogels halen, b.v. van mussen e.d.

Dok een geënte vogel kan de ziekte overbrengen, indien deze in een niet geënt bestand wordt geplaatst.

Een geënte vogel kan wel geïnfecteerd worden, maar wordt niet ziek, al heeft hij het virus dan wel bij zich.

Kwekers, die nooit entten en desontanks vrij bleven van deze ziekte

hebben puur geluk gehad. Ook het afgelopen jaar hebben we vele malen kunnen constateren, dat de kans op een uitbraak van deze zo gevreesde ziekte elk jaar weer volop aanwezig is.

De enige bescherming tegen deze ziekte is een enting met het reeds omschreven pokken vaccin.

Deze bevat een verzwakt levend pokken virus, hetwelk de vogel niet ziek maakt, maar wel zorgt voor de vorming van afweerstoffen tegen het virus.

De enting geeft echter alleen bescherming, als ze goed wordt uitgevoerd.

Daarbij zijn de volgende punten van groot belang:

Aangezien de piek van deze ziekte in augustus, september ligt, moet men ruim voor die tijd enten.

Bij voorkeur **eind juni, begin juli**, waarbij de jonge vogels **lefst 4 weken** oud zijn.

Zowel de oude als de jonge vogels enten.

Een koude kweker zou – om het risico zoveel mogelijk te beperken – alle vogels die 4 weken oud zijn begin juli kunnen enten en de overigen, zodra deze 4 weken oud zijn.

Een beschermend effect van de enting mag men pas **14 dagen** na de enting verwachten, terwijl de enting ieder jaar opnieuw moet plaatsvinden.

Gedurende 2 maanden na het enten van een bestand, mag men beslist daar geen ongeënte vogels bij plaatsen.

De geënte vogels dragen het virus nog in het bloed en dit kan zowel door insecten, alsook via kleine windjes overgedragen worden en niet geënte vogels toch ziek maken.

Niet geënte vogels moeten daarom eerst zelf geënt worden en pas 14 dagen na de enting bij de reeds eerder geënte vogels geplaatst worden.

Het entvirus is ongevaarlijk, als het in het vleugelvlies geënt wordt.

Samenvattend kan en moet men stellen:

Een geënte vogel kan het virus bij zich hebben zonder ziek te zijn.

Daarom geënte vogels niet bij niet geënte vogels plaatsen.

Uitvoering van de vaccinatie:

a. Altijd enten in het vleugelvlies, nooit in de spier.

b. Altijd enten met een vers flesje entstof.

c. Nooit met één flakon en dezelfde naald naar meerdere adressen.

d. Entstof nooit aan zonlicht blootstellen en zorgen dat de entnaald niet te warm wordt.

In beide gevallen verliest de entstof haar werkzaamheden heel snel.

7 dagen na de enting de entreactie controleren. Dit moet een duidelijk waarneembaar bultje van 2 à 3 mm zijn op de plaats, waar men door het vleugelvlies heeft gestoken. Wanneer dit bultje niet of nauwelijks waarneembaar is, zal ook de weerstand minder zijn.

Als van 50 geënte vogels bij controle de eerste 20 een goede reactie laten zien, zit het met de rest ook wel goed. Zijn er echter meerdere vogels met een onduidelijke reactie, dan moet men alle vogels controleren.

Zijn er op de 50 vogels meer dan 4 à 5 met een onduidelijke entreactie, dan is het beter deze apart te zetten en opnieuw te enten.

Belangrijke aanwijzingen.

A. Na elke enting de naald door de vlam halen, ook de nieuwe naald, die nog vet is.

B. De naald even dompelen in koud gekookt water ter afkoeling.

C. De naald afslaan als een koortsthermometer, waarna de groeven droog zijn.

D. De naald in de entstof dompelen en omdraaien, dan zijn de groeven gevuld.

E. De naald met de rugzijde langs de hals van het flesje afstrieken.

F. Pas dan de naald door het vleugelvlies steken.

Wanneer alle vogels geënt zijn, het restant en de naald weggooien.

Niet laten liggen en vooral niet bij andere kwekers gaan gebruiken.

Alleen een op deze wijze beschreven methode van enting geeft maximale bescherming tegen de meest gevreesde ziekte, die elk jaar opnieuw zeer veel slachtoffers eist.

Noot:

De entstof is uitsluitend verkrijgbaar via een dierenarts. Men doet er verstandig aan om vooraf naar de prijs te informeren, zo mogelijk bij verschillende dierenartsen. Tevens is het raadzaam tot een gezamenlijke inkoop over te gaan. Hoe groter het aantal hoe voordeliger. Zie Onze Vogels, jaargang 1981, pagina 286.

volière van de maand

Mijn hobby, het houden van vogels, kreeg voor het eerst gestalte op een zolderkamer van mijn 3-kamerflat. In die betrekkelijk kleine ruimte kon ik mijn eerste bescheiden volièrre maken. Tot mijn geluk echter ging dit jaar een oude wens van mij in vervulling doordat mij een eengezinswoning werd toegewezen met een voor- en achtertuin. En u begrijpt het al natuurlijk. In die achtertuin moest een volièrre komen. Samen met een goede vriend begon ik er aan en nu staat hij er dan. Op een gemetselde fundering van stenen en beton. Hij heeft een lengte van 5 m en een breedte van 1,50 m. Het nachterverblijf, hetwelk dubbel is geïsoleerd doch wel een ventilatierooster heeft, beslaat een oppervlakte van 2 m bij 1,50 m en is verwarmd. De buitenvolièrre is dus

3 m lang en omdat er in de buurt nog al eens katten rondzwerven is het gaas dubbel aangebracht, uiteraard met onderlinge tussenruimte. Door gebruik te maken van gaas met een breedte van 1 m konden de tussenstijlen van de volièrre 1 meter uit elkaar worden geplaatst. Via een vlieggat kunnen de vogels van buiten naar binnen vliegen en omgekeerd om het nachterverblijf te bereiken.

In de buitenvolièrre is een verhoging met lavastenen aangebracht, zie foto 1 en 2, waardoor een effect van dieptewerking wordt verkregen. Een beplanting van winterharde planten, een paar coniferen en een stam van een knotwilg voltooien het geheel waarin de vogels zich naar hartelust kunnen uitleven. De volièrre is bevolkt met tropische vogels zoals rijst-

vogels, brilvogels, binsenastriden, diamantvinken en andere. Er is ook een vijvertje aangebracht. Een filterpomp zorgt ervoor dat er konstant schoon water in het vijvertje aanwezig is en de vogels kunnen er zich heerlijk in baden. Het geheel oogfraai en is een mooie aanwinst voor een hobbyist. Ik ben dan ook zeer tevreden met mijn bezit en kijk er elke dag met veel plezier naar evenals mijn huisgenoten, want ook zij beleven er veel genoeg aan. Vanuit mijn huiskamer heb ik goed zicht op de volièrre hetgeen een groot voordeel is. Wij leven als het ware met de vogels samen. De volièrre prijkt dan ook met de naam 'Onze vogels'. Nu mijn 7-jarige zoon zich als lid van een vogelvereniging heeft gemeld en in de toekomst zelf ook vogels wil kweken reken ik er maar op dat ik bij mijn werkzaamheden voor de verzorging van de vogels verzekerd ben van goede hulp. Hij wil t.z.t. vogels bij te houden tentoonstellingen inzenden. Wie weet behaalt hij ooit nog eens een prijs. En daarbij gaat het niet om de prijs zelf maar om het feit dat de verzorging van de vogels optimaal is geweest. En zo hoort het ook.

E. Tokkie
Kon. Julianalaan 24
4205 RB Gorinchem

Ongeveer twee jaar is J.A. Nuijten Thorbeckeplein 47 in Breda nu eigenaar van de fraaie volièrre die u ziet afgebeeld op foto 3.

Het gehele vogelverblijf heeft een lengte van 9 m, is 1,50 m diep en 2 m

100g. Nachtverblijf en achterwand van de vlucht is gemaakt van houten delen waartegen later weer schrootjes zijn getimmerd. In het nachtverblijf, dat 3 m lang is, is een portaalje geprojecteerd, de rest is één ruimte dus geen aparte vluchtjes of zo.

De ramen zijn afgeschermd met volièregaas zodat deze zonder enig bezwaar kunnen worden opgezet. Het geraamte van de vlucht is van ijzeren ronde pijp vervaardigd en later met zogenaamd dubbelijesgaas gespannen. In deze vlucht staan nog de restanten van een oude appelboom, hetgeen een goede decoratie betekent. De vlucht is bovenop geheel afgedekt met zinken golfplaatjes. Het nachtverblijf is met pvc golfplaatjes bedekt.

De volière wordt bevolkt met kanaries, pracht rosella's, valkparkieten en turquoisineparkieten. Een wat ongewone samenstelling welke tot op zeden echter weinig problemen heeft opgeleverd.

Als u het leuk zou vinden om uw volière ook eens in deze rubriek beschreven te zien, dan behoeft u alleen maar zo scherp mogelijke foto's

daarvan en een zo uitgebreid mogelijke beschrijving op te sturen aan NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Galathea

Deze plant behoort tot de Maranta-achtigen. Zijn naam is afgeleid van het Griekse kalathos, wat rieten mandje betekent. Het verhaal gaat dat de indianen de bladeren van Calathea zouden gebruiken om mandjes te vlechten. In het wild groeien zo'n 150 soorten van de Calathea en ze worden gevonden in de tropische, vochtige wouden van zowel tropisch afrika als Zuid-Amerika. Ook komt hij voor op de eilanden in het Verre Oosten.

Als kamerplant zijn vooral de Calathea makoyana en de Calathea crocata geliefd.

De C. makoyana wordt ook wel pauwenplant genoemd en dit houdt verband met de vlekken en strepen op zijn blad. De achterkant van het blad is paarsachtig en heeft een decoratieve waarde in de bloemsierkunst.

De C. crocata, die hierbij is afgebeeld, is de enige soort die om zijn bloemen wordt gekweekt. De prachtige, oranje bloeiwijze in de vorm van een aar blijft lang op de plant in bloei.

Het blad is van een fraaie tint groen met een metaalkleurige, donkerrode gloed.

Calathea's zijn eerste klas drinkebroers, dus geef ze volop water en liefst handwarm regenwater.

Zorg voor een goede luchtvochtigheid door de plant regelmatig te sproeien. Pas op voor zon, daar houdt hij niet van. Geef ze in de winter een lichte plaats, in de zomer kan hij schaduw goed verdragen.

Laat de temperatuur echter niet onder de 12° C komen.

Tijdens de groei eens in de twee weken een halve docering kamerplantenmest toedienen.

Bron: Bloemenbureau Holland.

Fauna

Fauna
Metaalwaren b.v.

Hoofdstraat 138 a, Tel. 04167-74114
Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

- kunststof bouw pakket, geschikt voor broedkooi, volière etc.
- 100 verschillende voorfronten o.a. tentoonstellingsfronten
- voeder- en drinkautomaten en alle verdere benodigdheden

Op de plaaaaaaaaaaaaats rust!

Wij wensen u allen een prettige en vooral zonnige vakantie.

Van kalkoen tot kalkoen: de signaalcommunicatie van een gedomesticeerde vogel

De paring brengt problemen mee voor een dier. Een nauw contact van de geslachtsopeningen is daarvoor vereist en zoals bekend liggen die bij de gewervelde dieren ver van de kop in het achterlichaam. Een doelmatige oriëntatie blijkt hier niet zo eenvoudig te zijn, want door de locaties van een groot aantal zintuigen (gezicht, gehoor, smaak, reuk) in de kop, zijn deze daarvoor niet zo goed of helemaal niet te gebruiken. De oplossing van het probleem werd hier langs een omweg gevonden en doordat deze laat zien hoe de natuur daarbij te werk gaat, lijkt ze ongetwijfeld een algemene betekenis te hebben.

Het uitgangspunt is hierbij als volgt: hebben de partners lichamelijk contact en zijn de koppen dicht bij elkaar gelegen, dan kunnen ze ook aan de achterkant niet ver van elkaar verwijerd zijn. Zo nodigt de hen bij de oenderachtigen Galliformes de aan tot paring uit door zich plat op de grond uit te strekken, waarna de aan haar bestijgt, zich al pikkend op haar kop oriënteert (eventueel door zich met de snavel vast te houden) en de paringsdaad verricht. Een eenvoudig systeem dat in de praktijk uitstekend functioneert (werkelijk het geval bij Columbus, maar dat de tot de oenderachtigen behorende kalkoen *Meleagris gallopavo* door omstandigheden niet kan gebruiken.

Wat is namelijk het geval? De kalkoense haan blaast tijdens de hofmancierij zijn krop op tot voetbalgrootte, wat bij het treden misschien wat ongemakkelijk is, maar dit in geen geval verhindert. Voor de oriëntatie met de snavel de kop van de hen bereiden kan hij echter niet, omdat de opgeblazen krop dit niet toelaat. Aan de kop blijkt zich een verenkwast te bevinden en die maakt wel met de kop aan de hen contact om deze op die manier te laten weten dat aan de oorzijde alles O.K. is. Bijzonder interessant zou het zijn bij andere vogels met uitsteeksels aan

de kop (de kegeldragende parasolvogel *Cephalopterus ornatus*, de hamerling of drielekklokvogel *Procnias tricarunculata* en de zwartvleugelklokvogel *Procnias averano* bijvoorbeeld) dergelijk onderzoek te doen, al zal dit niet zo gemakkelijk zijn, aangezien het hier veelal zeldzame dieren betreft, die in het vrije veld niet zo gemakkelijk waargenomen kunnen worden. Echt iets voor vitrine of voliëre, hoewel het niet eenvoudig zal zijn dergelijke soorten te importeren en in gevangenschap tot voortplanting te brengen. Onmogelijk is het echter niet, zoals de geschiedenis in verschillende gevallen heeft geleerd.

Blijven wij nog even bij de kalkoen, want het onderzoek van zijn signaalcommunicatie heeft zoveel opgeleverd, dat dit ook voor de vogelcommunicatie in het algemeen van betekenis blijkt te zijn.

Allereerst het zogenaamde **kolderen**, een opvallend geluid dat honderden meters in de omtrek is te horen en andere hanen laat weten, dat ze in het territorium niet worden gewenst. Een fijn gehoor stelt de haan in staat om na te gaan waar hij zijn rivaal kan vinden en dezelfde kolderroep laat deze weten dat hij de uitdaging heeft verstaan. Men kan dan in korte tijd een samentreffen en een gevecht op de baltsplaats verwachten. Op tot paring bereide hennen blijkt het kolderen een heel ander effect te hebben. Zij leren erdoor waar een baltsende haan is te vinden en dat hij tot paring gereed is.

Een communicatie over grote afstand bijgevolg die aangeboren schijnt te zijn, zodat daarvoor niets geleerd behoeft te worden. Brengt men kalkoense hanen geïsoleerd groot, dan geven ook zij (evenals oude ervaren dieren) het gepaste antwoord op de kolderroep.

Niet alleen op het kolderen kan worden gereageerd, maar op alle mogelijke omgevingsgeluiden, waarvan geruis, geknal en zelfs zuivere tonen als prikkel kunnen worden genoemd. Helemaal gelijkwaardig zijn

die prikkels echter niet: een kunstmatige prikkel blijkt spoedig geen effect meer te hebben. De beste uitwerking blijkt door het kolderen zelf te ontstaan. Andere geluiden van soortgenoten, geluiden van andere dieren, omgevingsgeluiden zoals die van onweer, wind of storm bekend zijn, zijn daartoe eveneens in staat, maar duidelijk in veel geringere mate. Op die manier kan het kolderen toch het effect hebben, waarvoor het nu eenmaal is bedoeld.

Naast het tastsignaal van de verenkwast en het geluidsignaal van het kolderen blijkt de kalkoense haan nog visuele signalen te hebben, waarvan in de eerste plaats de naakte rode huid van kop en hals moet worden genoemd. Dat die rode kleur functionele betekenis moet hebben, blijkt al dadelijk uit het feit dat deze alleen voorkomt bij hanen die meester van hun territorium zijn en met wild-opgezet verenkleed met indringers vechten of de komst van hennen afwachten voor de paring. Ondergeschikte zwakke hennen tonen hun schuwheid met een geschrompelde grijze huid, die in het gunstigste geval een beetje roze kan zijn. Kop en hals worden bovendien met veren bedekt, zodat alleen in het voor aan de kop gelegen gebied nog naakte huid voorkomt. De zich boven de snavel bevindende leel, die de kop zo'n karakteristieke aanblik geeft, blijkt tot een kleine onaanzienlijke knobbel te zijn verschrompeld.

Blijkt nu een baltsende haan met al zijn rode signaalvlaggen op een indringer te stuiten, dan krijgt men een opmerkelijke tweekamp te zien, waarbij de akties een voortdurend dreigender karakter gaan dragen. Eerst het imponeren van de rivaal met dreiggeluiden. Heeft dit geen effect, dan opspringen om de indringer met de gespoorde poten op de vlucht te doen gaan. Doet de laatste dit inderdaad, dan is het toernooi beëindigd, maar zou hij met gelijke munt betalen en beantwoordt hij de aanval op dezelfde manier, dan staat een lijfaan-lijf-gevecht op het programma. De

bedoeling daarvan is om de rivaal met de kop tegen de grond te drukken of hem na het grijpen in de naakte huid weg te schuiven. Die mag zich dan kwetsbaar voordoen, maar in werkelijkheid is die kop-en-lel-huid bijzonder taai en kan hij zeker wel een stootje verdragen. In elk geval blijkt hij heel wat sterker dan het verkleed te zijn.

Wellicht begint de biologische betekenis van dit rode kleursignaal nu duidelijk te worden: het blijkt niet meer en niet minder dan een soort schietschijf te zijn, die de snavelstoten tot zich trekt. Je zou het ook een bliksemafleider kunnen noemen, waardoor het slechts eenmaal per jaar bij de herfststui wisselende verkleed wordt gespaard.

Die rode signaalvlag heeft nog een voordeel: gevochten wordt slechts door signaalvlagdieren, zodat zwakkere verslagen hanen en hennen in dit opzicht worden gespaard. Op die manier kunnen nodeloze gevechten dus achterwege blijven.

Met behulp van genoemde signalen komt bij de kalkoen een alleszins bruikbare communicatie tot stand. Dit blijkt aangeboren te zijn en behoeft niet te worden geleerd. Hen en kuikens begrijpen elkaar vanaf de eerste dag, al zou het ook de eerste maal zijn dat een hen kuikens heeft. Kuikens zijn van het begin af tot eten, drinken, poetsen en slapen in staat, alsmede tot het antwoorden op geluiden en het volgen van bewegende voorwerpen. Zeggen ze zelf iets, dan verlangen ze een antwoord. Kieskeurig wat hun partners betreft zijn ze overigens niet. Een speelgoedwagentje wordt even goed gevolgd als hun eigen moeder. Hebben ze iets gezegd en laat dan een zoemer geluid horen, dan zijn ze eveneens tevredengesteld. In dit stadium speelt het leerproces een belangrijke rol. De jongen komen er namelijk heel gauw achter hoe dat wat hen antwoordt klinkt en hoe dat wat ze volgen eruit ziet. Men spreekt hier van **inprenting** en zo wordt na een paar

uur vastgelegd, dat ze genoemd wagentje boven een onbekende moeder prefereren. In de praktijk werkt dit natuurlijk uitstekend. De kuiker zien onder normale omstandigheden in hun eerste levensdagen nu eenmaal geen wagentje, maar wel hun eigen moeder. Uiteraard prenten ze zich die in het gevoelige stadium in en blijven haar ook later volgen.

Het herkennen van de kuikens geschiedt ook op een merkwaardig manier. Daar ze helemaal niet weten hoe ze eruit zien, blijkt ze de eerst jongen als indringers te beschouwen. Vreemd genoeg ziet ze zich geïnteresseerd in het nest tegen hen te verdedigen en als gevolg daarvan blijft een snavelprik zeker niet tot de uitzonderingen te behoren. De kuiker gaan dan echter piepen en daar de reactie op dit signaal aangeboren is wekt dit haar moederlijk gedrag op. De hen leert nu snel hoe de pieper eruit zien. Zijn de kuikens een tijd lang stil, dan blijkt ze er niet mee naar te pikken.

N.B.v.V. Boekenservice

Neuart Buitend Band 1 Papageien und Großsittich-Zucht – unser Hobby **Unzertrennlliche- Agapornis** Papageien & Hühner • Buch & Foto und Malerei Kunsthandbücher Dr. med. vet. Manfred Haldenreich

Thans hebben wij voor u in voorraad drie uitstekend boeken uitgegeven door Horst Müller-Verlag Walsrode

Alle drie de boeken zijn geschreven in de Duitse taal.

Unzertrennlliche-Agapornis door H. Bielfeld.

140 pagina's met 66 kleurafbeeldingen, 19 verspreidingskaartjes en verervingstabellen. Prijs f 39,80

Amazonen door Klaus Bosch en Ursula Wedde.

204 pagina's met 100 kleurafbeeldingen, 60 verspreidingskaartjes en 40 tekeningen. Prijs f 46,—.

Südamerikanische Sittiche door Thomas Arndt.

164 pagina's met 69 kleurafbeeldingen en 12 aquarell in kleur met 56 rassen. Prijs f 39,80.

De boeken zijn groot 21 x 23 cm.

De geweldige fraaie kleurafbeeldingen, de meeste naar foto's, geven u een uitstekend beeld van de onderhavige vogelsoorten. Wij bevelen deze boeken van harte aan.

U kunt ze verkrijgen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324 t.n.v. NBvV-Boekenservice Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom. Na ontvangst van de betaling en opgave van de gewenste titel(s) ontvangt u uw bestelling per omgaande franco thuis.